

Butlletí del Ateneu Barcelonès

ANY VI

BARCELONA, OCTUBRE DE 1919 - MARÇ DE 1920

NÚMS. 20 Y 21

MEMORIA DE SECRETARÍA *

Exercicis de 1918 a 1919 y de 1919 a 1920

CONSUETUT obligada del Secretari es donar, en la solemne obertura del curs, un resum dels comptes del curs anterior y una síntesi dels treballs realitzats, així com una explicació dels propòsits que hagin animat a la Junta, y que total o parcialment s'hagin dut a terme, lo qual ve a constituhir un altre balanç espiritual. Emperò no penso ocupar gayre la vostra atenció, comptant com compta l'ATENEU ab un BUTLLETÍ hont s'hi registra tot lo que en l'ordre intel·lectual s'ha fet: totes les conferencies donades y tots els llibres, fins el més ínfim fascicle, que han entrat en la Biblioteca. La meva tasca, donchs, ha d'ésser breu. Els assíduus de la casa coneixen a bastament lo realizat durant l'any darrer, que, per ésser de constant pertorbació en tots els ordres, ha posat móltes vegades la Junta del ATENEU, com les de tantes entitats semblants, en el cas d'actuar en el buyt, veyent com les preocupacions econòmiques o polítiques, quan no les tribulacions domèstiques, absorbién l'atenció de tants y tants elements de vàlua ab els quals se podia abans comptar y que ara s'han abtingut de traçar orientacions, tal volta per temença de que's perdessin en la caòtica confusió de les disquisicions estèrils que agiten el món.

Ben poch marge'm cal, donchs, en la sessió d'avuy, per a donar compte de lo que s'ha fet durant l'últim exercici. Però als senyors socis se'ls deu encara la Memoria del exercici anterior, o sia'l de 1917 a 1918, que, si no fou llegida en sessió oficial, no's degué a negligencia de la Junta, sinó a malaltia del que fou son preclar president, don Miquel dels Sants Oliver, ja ferit de mort y impossibilitat, per tant, de donarnos la magnífica oració inaugural que tenia pensada sota'l títol *Ascensió*, y que sens dubte hauria estat tan plena d'ensenyances positives y tan rublerta d'alta idealitat com la que sobre *El fet y la idea de la*

* Llegida en la sessió inaugural de curs de 1919 a 1920, del ATENEU BARCELONÈS.

Civilisació, havia pronunciat l'any anterior, y que constitueix una veritable gloria per al autor, y per al ATENEU.

No fou el curs de 1917 a 1918 molt fecon en actes públics, degut en part principal als trastorns polítichs y socials de que he fet esment, y també a estats epidèmichs que travessà nostra ciutat; emperò varies importants conferencies se donaren, segons ja consta en el BUTLLETÍ, y en la Biblioteca no deixaren d'ingressarhi obres importants, a pesar del encariment que'l llibre començava a sofrir.

El balanç administratiu de dit exercici donà'l següent resultat:

Ingressos líquits	Ptes. 128,741'23
Despeses	» 116,189'51
Superàbit	» 12,551'77

De les susdites despeses, s'esmerçaren pessetes 76,533'75 per al capítol d'ineludibles, o sia pagament de cupons y amortisació de les obligacions hipotecaries, ídem del personal de la casa, contribució industrial y urbana, il·luminació, calefacció, etc. Per al capítol de la Junta Directiva, en que hi va comprès l'import del BUTLLETÍ, s'invertiren pessetes 4,399'35. Per al de conservació, pessetes 7,085'95; per al de Biblioteca, pessetes 10,007'30; y per a altres petits gastos de Secretaría, pessetes 291'95.

El moviment de socis fou el següent:

Propostes y altes de socis residents	108
Propostes y altes de transeunts.	69
Transeunts que passaren a residents.	14
	<u>191</u>
Baixes de socis residents.	61
Baixes de transeunts	65
	<u>126</u>

Nombre total dels socis de la Casa en 30 de juny de 1918:

Residents	1,046
Transeunts	70
	<u>1,116</u>

En igual fetxa del any anterior hi havia al ATENEU 1084 socis. Resulta, donchs, que, durant l'exercici de 1917 a 1918, hem tingut un augment de 32.

De les baixes, cal descomptarne 29 per causa de mort. Hèus aquí els noms d'aquests estimats consocis que per a sempre hem perdut:

Barret (Joseph Albert), Bonich y Farné (Pere), Calvet y Pintó (Eduart), Comulada y Henrich (Lluís), Constansó y Vallhonrat (Eudalt), Ferrés y Mir (Pau), Giol (Martí), Gispert y Ferrater (Joaquím de), Gorostegui (Enrich), Jaume (Francesch), Lorenzale (Ramir), Lluhià (Wenceslau), Majó y Pujol (Jaume), Martí y Sallent (Pau), Mestres y Gómez (Joseph), Navarro y Giralt (Joseph), Nogués (Francesch d'A.), Oriola y Cortada (Lluís de), Pagès y Fàbregas (Pere), Permanyer (Ricart), Pollès y Vivó (Bonaventura), Pons y Massaveu (Joan), Porcar y Tió (Manuel), Ribas (Vicens), Suñol y Pla (Antoni), Tauler (Modest), Verdguer y Callís (Narcís), Vilumara (Tomàs), Vinyas y Vidal (Joseph).

Tots foren ben dignes: grans patriotes alguns, y veritables eminències altres en les ciències, les lletres y les arts, o prestigioses figures dintre les esferes econòmica y política. A les famílies de tots ells manifestà oportunament la Directiva'l séu condol, y en el BUTLLETÍ's consignà la pèrdua dels que tingueren, com ateneïstes o com catalans, una alta significació.

Tots sabèm que, durant l'exercici de 1918 a 1919, la vida corporativa ha tingut, en aquesta com en totes les entitats barcelonines, poques ocasions de manifestarse d'una manera brillant. Les inquietuts ideològiques s'han fet sentir estèrilment, com en plètora malaltica, arreu de Catalunya y fóra d'ella. Lluny d'estimular les activitats, les han pertorbades paralisant tot treball. D'això n'ha vingut un estat general de penúria que no sols ha interromput l'avenç material de Barcelona, sinó que ha trascendit als centres de cultura tots. Dintre d'ells s'ha notat el cas curiós de que fins els esperits més inquietos, descontentadichos de mena, qu'en llur bon desig solen queixarse de tota deficiència, han fet per llur compte ben poca cosa, malgrat tenir l'ATENEU obertes les seves portes y la seva càtedra a tota manifestació cultural. Les freqüents suspensions de diaris y revistes d'ençà de la vaga de març darrer, la suspensió de garanties ab la possible ingerència de l'autoritat governativa en tot acte públich que qualsevol particular desitgi donar, han retret els conferenciants; emperò alguns actes s'han pogut celebrar en nostre ATENEU, y ells resten consignats en el BUTLLETÍ.

La general penúria de que he parlat, y l'encariment de totes les materies, ha hagut de traduhirse dins nostra entitat en una limitació de despeses, tant per lo que toca a les adquisicions de Biblioteca com a la conservació y embelliment de la Casa. Mes l'Administració ha sortejat molts dels inconvenients, y'l nombre de

llibres adquirits no desdiu pas dels anys anteriors. S'ha comprat quasi tot lo que's publica en català, no mancanthi cap de les publicacions del Institut d'Estudis Catalans. En l'ordre purament literari com en el científich, s'han fet els possibles per a que cada branca de la bibliografia tingués aquí una representació. Si en el curs immediat anterior s'havien adquirit portfolis com els *Tapits de la Corona d'Espanya* y com el que, en magna edició, reproduceix total y fragmentariament les belleses arquitectòniques y artístiques del *Parthenon*; si havien ingressat en la Casa obres de la importancia de la *Historia Universal* de Maspero y del *Dictionnaire d'Archéologie et de Liturgie* de Cabrol y Leclerq (que no seguim rebent per inexplicables genialitats administratives de la casa editora); si havíem establert el criteri d'adquirir la producció total d'autors com Ruben Darío, Ibsen, Dostoiewski, y'ls moderns castellans Blasco Ibáñez y Baroja, y l'indi Rabindranath Tagore; si així procedíem en nostres adquisicions bibliogràfiques, no hem deixat pas, darrerament, de procurar adquisicions consemblants, y, en especial, de tot allò que històrica y cronològicament, y en diverses especialisacions, interessa a Catalunya. Y no s'han desatès els estudis monogràfichs, crítichs y filosòfichs; ni la novela, ni'l teatre. En punt a sotscripcions, s'han fet les d'algunes noves y importants revistes d'art, però en general aquest capítol ha degut restar poch atès, com a conseqüència encara de la guerra. Malgrat les reclamacions fetes, varies revistes estrangeres, especialment alemanyes, no'ns han sigut novament enviades; haventnos estat servides algunes altres sols per números escaducers, y ab tanta irregularitat, que no ha permès fins ara renovar la sotscripció.

Sia com vulla, el refugi del ATENEU ha continuat fentse agradable als qui'l freqüenten, y s'ha realisat el fet, qu'en el difícil període del exercici darrer podria qualificarse d'anòmal, de no haverhi hagut merma, sinó augment del nombre total d'associats.

Vègis ara'l resum de la vida econòmica de la Corporació durant l'exercici que m'ocupa de 1918 a 1919:

Ingressos líquits	Ptes. 124,675'25
Despeses	> <u>117,129'30</u>
Superàbit	> 7,545'95

Les despeses s'han esmerçat en la forma següent: Per al capítol d'includibles, pessetes 77,899; per al de la Junta Directiva, pessetes 5,980'15; per al de Biblioteca, pessetes 10,840'25; y per al de conservació, pessetes 8,399'40, a les quals s'han afegit pessetes 4,208, que, treyentles del superàbit, s'han invertit en gastos extraordinaris, com els de construcció del toldo del jardí, y treballs del mestre d'obres y del pintor.

El moviment de socis ha estat:

Propostes y altes de residents	102
Propostes y altes de transeunts	84
Transeunts que han passat a residents	13
	<u>199</u>
Baixes de socis residents	61
Baixes de transeunts	54
	<u>115</u>

D'aquestes baixes, 34 han estat per defunció.

Nombre total de socis en 30 de juny de 1919:

Residents.	1,070
Transeunts	83
	<u>1,153</u>

Aument que resulta durant l'últim exercici: 37 socis.

Aquests són els fets concrets. Hem guanyat més que no hem perdut, mercès al zel administratiu que, a manca d'altres mèrits, no'ns ha deixat may. Deplorèm no haver pogut traduir aquest zel en altres ostensibles millores; mes, senyors, els temps han estat durs per a tothom, y en la gran crisi que ha travessat el món y de la qual no se'n veu lliure encara, les entitats com l'ATENEU, hont tota mira especulativa hi es estranya, no disposen pas dels medis de defensa de que's val un comerciant que, a mesura dels gastos, pot augmentar els ingressos alçant el preu dels efectes ab els quals ha de viure y lucrar. L'ATENEU compta ab un nombre de socis limitat, que per voluntat libèrrima s'han fet tals. Fabricarne de nous, no li es possible. Mes la Junta ha vist ab satisfacció que'l nombre no ha minvat. Això resulta consolador en uns temps en que era ben de témer que les generals inquietuts apartessin a molts, ben a pesar séu, d'aquest racer espiritual que sempre havien trobat en nostra estimada institució. Y es per això que la Junta no ha tingut d'apelar fins ara al augment de quota, recurs al qual no acudirà sinó en casos de veritable peremptorietat.

Per acabar, devèm retre un tribut als 34 socis morts durant l'exercici, eximies y prestigioses personalitats que honraren l'ATENEU, y a moltes de les quals ja's dedicà l'oportú recort en nostre BUTLLETÍ. Heus aquí'ls noms de tots ells:

Alcover (Gayetà), Alomar y Font (Joan), Amargós y Samaranch (Joseph), Bosch y Crespi (Matias), Brocà (Guillem M.^a de), Brossa y Roger (Jaume), Car-

dellach (Fèlix), Carner y Galofre (Joan), Castellet y Pons (Pere), Colomer (Raymont), Cusi (Manuel), Farriols y Garrido (Francesch), Ferràn y Torelló (Lluís), Figueras (Francesch T.), Grau y Miró (Joan), Güell (Claudi), Güell y Bacigalupi (Eusebi), Jordana (Francesch), Julià y Pons (Antoni), Martí y Ballès (Oriol), Mercader (Manuel), Miquel y Triana (Joseph), Pella y Forgas (Joseph), Permanyer (Joan), Puig y Subirana (Pere A.), Puig y Torres (Francesch), Quintana y Romagosa (Joan), Robledo (Enrich), Sicart (Narcís), Tarré y Tarré (Emili), Via y Via (Valentí), Vidal de Solano (Joan A.), Vilanova (Joan), Vives y Llera (Francesch).

Servèm ab amor la recordança de tots ells, y sapiguèm continuar l'exemple dels més dignes.

P. CASADES y GRAMATXES

L'HORA QUE PASSA *

Senyors del Atenèu, ¿quí no diria
que teniu lo casal en decadencia,
ò bé'l seny adormit, ò bé esgotada
la llista dels companys presidenciables,
al veurem axecat a la cadira
tan plena de prestigis que m'ofeguen?

Mes, no hi hà rès d'axò; s'enganyaria
qui ho cregués. Lo qu'es cert qu'entre vosaltres
tant com talent hi hà cor, bondat, qu'accepta
la bona voluntat igual que'l mèrit,
que premia l'intent igual que l'acte,
que devegades fa'ls primers dels últims.
Però aquexa bondat, quasi evangèlica,
té'ls séus perills; com ara qu'a mi'm dóna
la vergonya de l'honra immerescuda
y a vosaltres la pena d'escoltarme.

Diguèume, amichs: ¿no us sembla encara sentirla
l'última veu qu'aquí va sermonarnos
en solemnia diada com aquesta?
aquella veu tan plena de doctrina,
tan forta de rahó, tan sahonada
de bons llevats, y tan reblida alhora
de la elegant finesa de la llengua?
Era la veu del Oliver, ja muda
per sempre més; aquella com cap altra
n'hem escoltada tan reveladora

* Discurs presidencial llegit en la sessió inaugural de curs de 1919 a 1920, del Ateneu Barcelonès.

de talent, de bondat, de senyoria.
Com la mel espremuda de la bresca,
ella'ns dava la flor de sos estudis,
de fondes reflexions, d'altres vigilies,
florida en l'aticisme de sa prosa.
Ella feya reviure y bellugarse
les èpoques que foren, y les gestes
d'altres homes, y medis y cultures
de societats que'ls segles engoliren;
com, d'altra banda, destriant la boyra
dels temps qu'ara corrèm, assenyalava
per la perduda gent la dreta via
y'ls trencacolls de la esborrada senda.
Ella'ns feya estimar glories passades,
homes capdals, figures preterides
per el desdeny versàtil de la moda;
y, entre elles, les augustes de sos mestres
— En Rosselló, En Quadrado, — varons ínclits
que la suprema ciencia li ensenyaren
de viure y de morir... Felix dexeble
que, santament també, dexà la vida!
Fou el fruyt preminent d'aquell mestratge
la espiritualitat que tota l'obra
del Oliver sense desdir respira.
May s'ajupí cap a nivells més baxos
que'l del séu pensament; homes y coses
tractava sempre noblement y honrada;
y en olorà'un granet de poesia
hontsevulla que fos, com una esponja
se n'amarava tot, per aromarne
seguidament sos versos de poeta.
Que ho diguen ells matexos. ¡Còm ens mostren
aquella esquisiteza d'infantina,
L'Hereva de Provença dissortada!
¡Ab quín deix melancòlich ens evoca
Lo castell buyt passades gentileses!
La parla de Jesús, humil y forta,
¡còm pledeja en favor de nostra parla!
Y ell, mallorquí y poeta, en pressentirlo,
¡còm s'hi embriaga ab *Lo perfum de Sóller!*

Qu'ho diguen sobre tot aquelles rimes
 aparellades y artisades trobes
 y cayents populars de la *Llegenda*
de Jaume'l Navegant que va dexarnos
 sense acabar sa atrafegada ploma!

.

L'últim recort del Oliver que'm queda
 es el recort vivent de quan anarem,
 fa gayre més d'un any, ab ell a Nuria.
 Lo fill de l'illa plàcida glatía
 l'espectacle grandíós de la montanya
 — somni de jove, anhel de maduresa, —
 y se li obría'l Pirinèu llavores
 com llibre vell de planes no llegides.
 Jo'l mirava, ab sa còrpora fexuga
 vinclant el mul que'l duya passa a passa
 montanya amunt, y'l veyia com obría
 sos ulls meravellats, ab ànsia interna
 d'assolir les altures somniades,
 per aquells viaranys de giragonses
 entre'l penyassegat qu'arriba als núvols
 y la gola badada de la timba.
 Jo'l veyia, en arribant a la vall alta,
 descavalcar y ajaures llarga estona
 rendit per la emoció y a la infinita
 magestat d'aquells cims en guayta eterna.
 Jo'l veyia embadalirse a l'hora baxa
 ab los colors cambiants de llum y d'ombra
 dels pichs y dels fondals, y en les clapisses
 ab la blancó'esclatant de les congestes.
 Jo'l veyia en l'alta nit seguir la dança
 de la estrellada fulgurant y'l ritme,
 y, abstret del món, sentintse lluny dels homes
 y més aprop de Deu, obrirse d'ànima
 a la gracia divina de l'altura.
 Y'l sentía exclamarse com qui resa:
 «¡Gracies, Senyor, d'esglays y de fadigues
 só ben pagat ab aquesta hora sola!...»
 Jo, tot ilusionantmen, ja pensava

en el goig de demà, de quan ja forem
a la ciutat, y en mig ses turbulencies,
lo cor y'l seny del Olivé'ns darien
— aygua de neu filtrada per la roca —
un tast novell d'inspiracions copsades
en aquell Sinaí de Catalunya.

La ilusió s'ha esvahit. De la paraula
del Oliver sols el recort ne queda.
Afexugat per llarga malaltia,
dins la cambra reclòs de ses angoxes,
prop d'un any ha passat, guspirejantli
son seny encar, com llantia en la capella,
y sotjant els amichs, dia per dia,
l'hora fatal que lenta s'acostava...
Ara, ni axò; son còs ja es de la terra...
Senyors, del gran amich ab l'anyorança,
permetèu que per ell ara us implori
lo que més ell voldria: una immarcible
memoria de son pas entre nosaltres
y per l'ànima seva un parenostre...

Aquí hauria de dar per acabada
ma tasca; mes, hi hà lleys y disciplines
que no poden trencarse comsevulla.
Per manament de la costum, seguexo.

L'esguart pregon d'un pensador caldría
ò'l verb fulminador d'un alt poeta
per parlà'avuy aquí y entre vosaltres.
Perque en và cercaria temes fútils
ò dictats acadèmichs, quan tothora
lo pensament y l'ànima'ns tortura
sense parar l'actualitat punyenta;
y d'aqueix pa amargant de cada dia
no pot dirne'l regust sinó la santa
meditació ò la execrant revolta.
Mes, no hi hà'l pensador, no hi hà'l poeta
que hi caldrien... Dexèu que parli l'home.

De tants flagells com ha sigut colpida
la pobra Humanitat, cap com la guerra
que quatre anys de carrera l'ha delmada.
Filla d'un urch satànich, de sa furia
n'ha abrandat tot lo món. L'hem vista córrer
a foch y ferro desvastant la terra,
arrasant los poblats ab ferotgía,
xapant los temples ab impuls salvatge,
sullant les verges com a bestia bruta,
ab instinct carnicer de vells y dònnes
y d'infants innocents fent fusellades,
trencant tota rahó, tota noblesa,
tot dret d'humanitat... Y hem vist alhora
redressarse reyalmes y repúbliques,
y imperis y colonies, en defensa
del patrimoni llur, del dret de vida.
Era talment un sometent de patries.
De part y part s'entossudí la lluyta,
y la Mort abeurà la terra tota
d'heroyca sanch, fins a regions llunyanes
arribaren la fam y la miseria;
y la Justicia trontollà... Atònits,
balancejats entre l'esglay y'l dubte,
no sabiem capir per què la immensa
misericordia del Etern dexava
planar tal extermini sobre'ls homes.
¿Era tal volta un càstich a grans culpes?
¿Era un espurch per la major florida?
¿Era que, ab dol cruent, la vida vella
moría d'infantà'una vida nova?
Quí sab! Entre l'infern de les batalles
tronaven crits d'imperi y de domini,
però altres veus sonaven clamoroses
y altres braços alçaven les banderes
y altres pits com muralles s'oferien
tots aclamant la llibertat dels pobles.
Y hèus'aquí l'ideal: ja bategava
noblement l'ideal dintre la lluyta,
ja pel demà entreveyem un bell viure
fraternalment dins una pau feconda.

Les nacions alçarien llurs banderes,
 cada una la seva, cada una
 regintse lliurement dintre sos àmbits,
 ab ses propies costums, sa llengua propia,
 fentse les lleys com una roba a mida,
 senyores del terré'y de la seva ànima.
 Lligams de bon veynatge a totes elles
 juntarien, y, fort en la Justicia,
 començaria'l món una era nova.
 Pels pobles forts seria independència;
 pels altres mentrestant autonomia;
 tan sols els adormits ò sens memoria,
 esperits abdicats, per etern càstich
 en llims d'irredempció perdurarien...

¿Fóra un somni potser?... Nò, que ja l'auba
 del nou jorn sembla exir... ¡Salve, Polonia,
 mestra de patriotisme, viu exemple
 per les races esclaves ò oprimides!
 tu has arrencat ta carn de les tres urpes
 colossals que't tenien aferrada;
 tu has rejuntat tos membres fets a troços
 y en un sol còs t'amostres resurrecta;
 tu, terra d'art, al rapte d'un artista,
 recobres ton sitial entre les patries;
 ¡salve, Polonia màrtir! salve, mestra!
 ¡Salve, vosaltres, pobles qu'en bon'hora
 de la opressió heu exit y altra vegada
 podèu senyorejar la vostra terra!
 ¡Salve, Irlanda, maldant ferma y tossuda
 per ton dret, victoriós abans de gayre!
 ¡Salve, terres y llengües renadives!
 ¡Que Deu no us dexi de sa mà, que us servi
 pel nou camí que us marca dins l'Historia,
 y qu'ajudi a les terres y les llengües
 que's sentin ab coratge per seguirvos!

Nosaltres ¿hont ne som? En aquesta hora
 de les resurreccions, ¿què hem fet nosaltres?
 Prenent partit los uns per una filia,

los altres per un'altra, y ab ceguera
departintnos igual que dues castes,
atents sols ab vayvèns de la batussa
sens previsió ni instint de trascendencia,
ens hem guaytat curiosos l'espectacle
de la guerra major qu'han vist els homes
com si rès ens hi anés, com si tinguessim
tot lo nostre guanyat y incommovible.
Mentres que a foch y a sanch se repastava
la estructura del món, aquí, com sempre,
seguiem dividits a grops y a colles,
esclaus de procedirs y de minucies,
separats per estèrils suspicacies
ò per estèrils vanitats, sentintse
los uns millors que'ls altres, sense norma,
ni criteri comú, ni frè, ni guia,
fragmentant, engrunant com pedra fluxa
la força colectiva de la Patria,
la voluntat omnímoda del poble.

Del còs que's descompon la gent s'allunya;
sols al còs sà, qu'ab un sol cop palpita,
se li allarguen les mans. Y aquí'l Diable,
que no dorm, s'ha enginyat de mil maneres
per enfondí'l divís de la gent nostra,
per axamplar les llagues de sos vicis,
y fe'aparexe'al món com còs corrupte
la nostra terra qu'es prou viva encara.

Axís hem vist, ab pena y ab vergonya,
unes gents enriquides ab guanys fàcils
donantse a un benestar groller, maselles
a la idealitat y al sacrifici;
unes turbes fanàtiques, endutes
fòra de seny a la major barbarie,
perdent en la follia l'estat d'homes;
uns altres, encegats per la quincalla
de les grandeses, ab honors y titols
amollint l'esperit que se'ls acluca
davant de cortesies forasteres;

uns quants, elets del esperit, que's diuen
educadors de races y de pobles,
sembradors d'ideals que l'home enlayren,
mes l'ideal se'ls ha tornat moneda
y, a son pes mort que'l moviment els priva,
en lloch d'obriřse d'ales com les àligues
xipollen com pollets en la fanguera;
uns super-sabis, qu'es un nou ofici,
volent capgirà'l món en profit propi,
creguts que rès hi ha hagut de bo a la terra
fins qu'ells hi són nascuts, fent taula rasa
d'història, d'art, de tot, y fins — estúpits! —
de lo més nostre que tenim: la llengua!
d'altres encara, snobs de la política,
semblantne'ls mercaders, a fòra casa
maldihent, descastats, de tot lo nostre,
ò renegantne si convé, venentse
la dignitat de catalans per una
lloçada de sigrons, ò per una acta;
y altres malures y altres llatzeries
y altres clapes infectes que cobrexen,
com una verolada, la figura
de la Patria, mudantli fesomia,
fentli semblança de materia morta.

Però ¿tot es podrit? No pas per ara.
Sota l'escorça clivellada, axuta,
tan plena de menjança y de paràsits,
gracies a Deu, la saba encara hi corre;
y la saba es la força y es la vida.
No cal desesperar per lo que sembla;
en lo qu'és cal posar la confiança.
Tot còs social, per crostissat que sia,
se'n regenera si la sanch es bona.
Fins per medi incruent, les podridures,
com tumors reabsorbits, són fonedisses,
y'l còs tot sà, tot nèt, torna a dressarse.

¿Dexarèm, desansiats, que passi l'hora?
¿No trobarà un minut la consciencia

dels catalans per redressarse unànims
a rompre convencions y formulismes
que'ns aturen el bleix y'ns agarroten?
¿No'ns dirà rès al cor lo veure aquesta
patria indefesa, d'enemichs poblada,
paga crudel a l'orba bonhomía
d'axamplar massa'ls braços a tot hoste?
Contemplèmla, Senyors, la nostra patria
y a quin punt ha arribat, còm s'hi aperduen
lo treball, la riquesa y'l benésser;
còm tots los elements qu'eren sa vida
se li tornen metzines que la maten;
còm ella, sens defensa, a la mà totxa
d'un destí immerescut se veu junyida,
víctima de pecats y errades d'altri,
d'incomprensions que semblen malvolenses,
d'ineptituts que semblen traydoríes;
y còm espera de sos fills l'ajuda,
sentintse ab lluch sense poder guiarlos,
sentintse ab braços forts però sens eynes,
sentintse ab veu potent per menà'un poble
y servintli no més pels clams de l'ànima.
Contemplèmla en sos trànsits, y cerquèmnos
al fons de cada hú aquella espurna
de consciencia qu'en el cor dels homes
crema en los grans moments tota impureça
y l'esperit arbora d'entusiasmes.
Desfèmnos de temors y prejudicis,
sentímnos sols de l'ansia de la terra,
afrontèm els conflictes cara a cara
sens dubte, sens espant, ni covardía,
per sobre les passions que'ns dividexen
alcèm los cors encesos d'amor patri;
y tots plegats, la força irresistible
de la rahó brandint com arma estrènua,
per la salut del poble y de la patria,
a reclamar y a pendre lo qu'es nostre!
¿Lo nostre què es? Tot lo que'ns cal per viure!

La fruyta no la cullis quan es verda,
ni tampoch quan ja es lloca; la Natura
per cada una té'l séu punt exacte,
y'l bon pagès l'abasta quan es hora.
Y tot té la sev' hora. La sardana
de les nacions encara no es finida
ni tancada a ningú. Qui vulga serhi
trobarà sempre un lloch a la rodona,
sols que no faça tart y'n sia digne.

Si la Patria no'ns mou, si son martiri
no ajunta tots sos fills, si en la miseria
seguim de banderíes y rencunies;
resignèmnos al fat que'ns aclapara,
resignèmnos al viure de la bestia,
buyts de fè y amorrats a la pastura;
resignèmnos a veure com se'ns gira
lo món d'esquena, y'l Pastor dels pobles
nos senyala, talment com xays feréstechs,
ab estigma de foch: No hi hà esperança!

FRANCESCH MATHEU

DE LA MATRICULACIÓ A LA UNIVERSITAT D'OXFORD

OXFORD es tot ell una agradosa supervivència d'edats pretèrites. Si no fos per les bicicletes, l'afició als esports y'ls pochos bigotis retallats que s'han escapat de la quasi universal afeytada del poble anglès, a un li semblaria que's troba vivint una pila de centuries enrera. Si un capvespre un hom s'encepega a trobar algun vell doctor en Divinitats, ab sa llarga toga negra vorejada de blanca pell d'ermeni, el birret de forma extraordinaria, passant per alguns dels estrets carrerons sobre'ls quals s'alcen les altes torratxes dels Colegis cobertes d'eura, mentres toquen les campanes de la *Tom Tower de Christ Church*, la impressió es tan forta que arriba a fer dubtar del moment en que's viu.

Els pobles del Nort són essencialment molt més conservadors — per més que sembli paradòxich — que nosaltres gent mediterrània. Són molt més aymants de llurs tradicions, de llurs cerimonies y solemnitats. Però en grau superlatiu aquesta es la característica de la vella Universitat d'Oxford, ahont per vuyt centuries s'ha anat plasmant tota la vida y la cultura anglesa.

El caràcter medieval, que ja ha desaparegut de les Universitats d'altres països qu'eren els fogars de la ciencia durant l'Edat Mitjana, ací ha sigut presservat y continua ple de vigor per més que'ns trobem al segle xx. Els estudiants segueixen vivint en Colegis, mengen en comunitat en grans menjadors gòtics presidits pel Rector y autoritats de cada Colégi, vesteixen obligatoriament les togues acadèmiques de formes diferents segons llur estat escolar, y de nit els *Proctors* y llurs servents (apellats *bull-dogs* pels estudiants) rondan pels carrers vigilant que'ls escolars no cometin cap malvestat y imposant multes y càstichs a qui troben en delicte.

Indubtablement els pobles del Mediterrani són iconoclastes. Cap de les antigues solemnitats ni rituals tradicionals ha pogut viure fins els nostres dies, fòra de l'Esglesia y alguna festa popular, y si haguessin perdurat, tots estarien convençuts de que'l destruirles es complir nostre més sagrat deure envers la *civilisa-*

ció. Aquest esperit inclús s'ha infiltrat a la levítica ciutat de Vich, y les capes y barrets de copa dels seminaristes, una de les poques romanalles d'un antich ritual escolar, han desaparegut ja.

En cambi hem substituït tot sovint el ceremonial per la burocràcia. El matricularse a les nostres universitats, per exemple, es un fet secament burocràtic. El pobre estudiant ab una pila de certificats y documents se presenta a unes ofícines inconfortables; un empleat, quasi sempre incivil, el reb de darrera estant d'una finestreta, y sobretot no's descuyda de recullir el paper de *pago*; després l'estudiant marxa ab un altre paperet més a la butxaca: ja està matriculat.

Però la matriculació a la Universitat d'Oxford té un altre sentit; per ella'l Vis-Canceller admet el nou estudiant al gremi de la Universitat; no té, donchs, res d'estrany que revesteixi tots els caràcters d'una solemne cerimònia.

La matriculació ha de tenir lloch abans del segon diumenge després del començament del curset de Sant Miquel (*Michaelmas Term*). Els estudiants, un cop han pagat al clavari del Colegi (*Bursar*) llurs drets a la Universitat y al Colegi en que han ingressat (car per pertànyer a la Universitat s'ha d'ingressar primer a un Colegi), se reuneixen al despatx del Sub-Rector del col·legi llur. Com que han de comparèixer davant del Vis-Canceller de la Universitat, l'etiqueta tradicional requereix que portin botes negres, corbata blanca y vestit negre o fosch, el barret pla quadrat, ab la borla de serrell penjant del mig.

Al despatx del Sub-Rector, cada estudiant de per sí omple unes fulles, declarant son nom, edat y lloch ahont ha rebut la instrucció, y nom, adreça y ocupació del seu pare. Els que han d'ésser matriculats, dirigits pel Sub-Rector, que també va ab la toga y corbata blanca, surten del Colegi ab temps suficient per arribar a les dotze en punt al *Clarendon Building* ahont els espera'l Vis-Canceller. El Vis-Canceller, autoritat suprema de la Universitat, que pel carrer va precedit per dos porrers, és una mena de personatge mitològic del que tothom en parla ab el major respecte y temor.

En una gran sala d'arcades y finestralgòtics, el Vis-Canceller reb els estudiants darrera una tauleta. Al entrar ja hi ha altres colles d'estudiants d'altres Colegis que també esperen per a matricularse.

Cada estudiant firma en el gran llibre registre de la Universitat. Després espera que toqui'l torn al seu Colegi.

Quan criden *Exeter College*, avencèm els tres alumnes que anèm a matricularnos. El Vis-Canceller ens crida d'un a un y'ns entrega un paperet qu'es la fe de matrícula, un memorandum contenint disposicions d'ordre disciplinari, y'l volum de *Excerpta è Statutis*. Després que tots els del mateix Colegi l'hem rebut, ens posèm en línia davant de la taula del Vis-Canceller, el qual recita sobre nosaltres una fórmula llatina, ab un accent anglès tan exagerat, que la fa

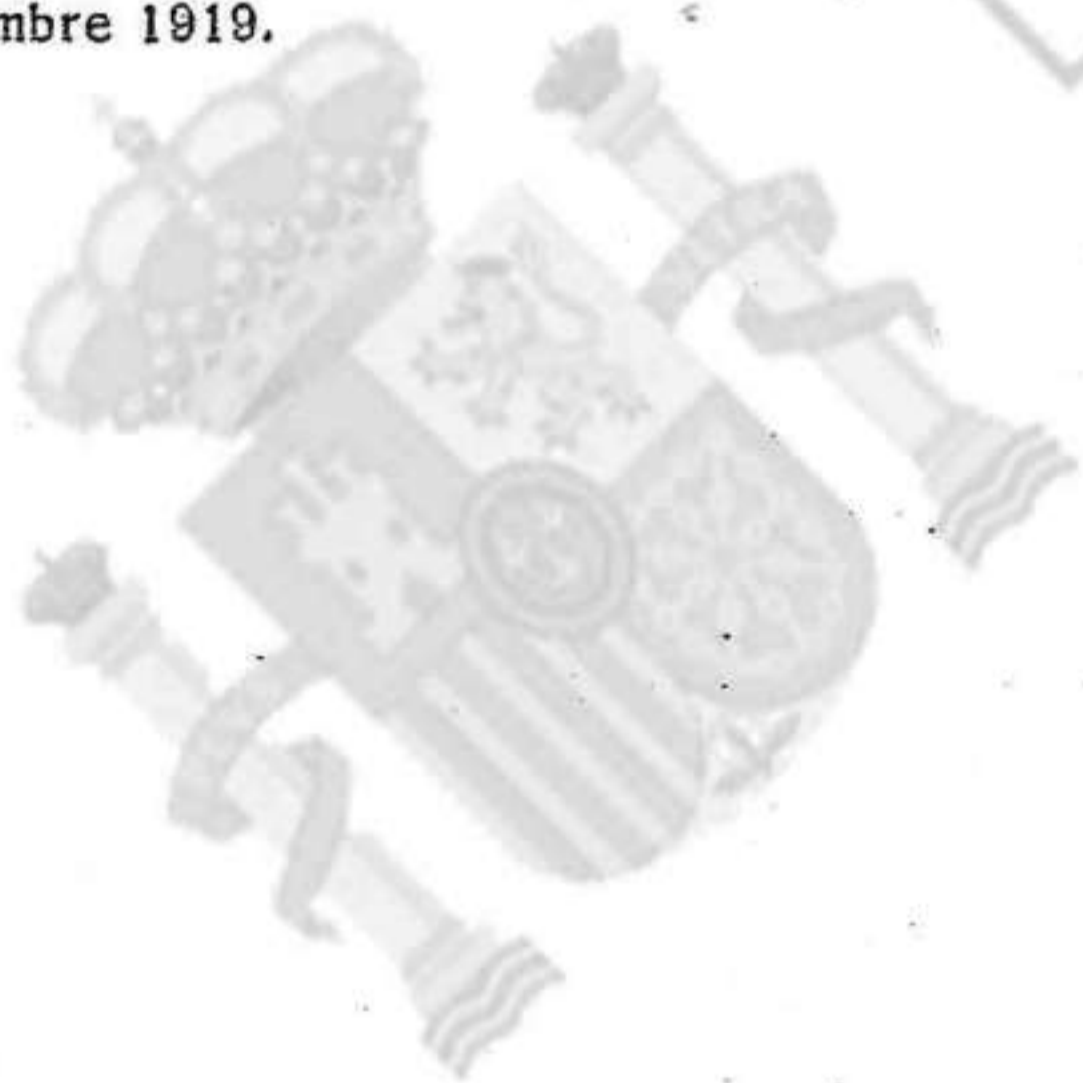
ininteligible. La cerimònia de la matriculació està llesta, y cada Sub-Rector acompanya'ls seus estudiants a son Colegi.

El memorandum, a més de fer referència a les normes de conducta contingudes en l'estatut *De moribus conformandis*, cita una llista de setze prohibicions als estudiants, advertint que'ls Proctors exerceixen vigilància general sobre la conducta dels escolars, vigilància que s'estén a les companyies que tenen y llocs que freqüenten. Vet-aquí unes quantes de les prohibicions: visitar bars o llocs de beguda; jugar al billar abans de la una del mig-dia o després de les deu del vespre; donar o assistir a sopars en hotels, sense permís dels Proctors; donar o assistir a balls; assistir a espectacles que no han rebut la llicència del Vis-Canceller; rondar per la porta del escenari del teatre; assistir a curses de cavalls, o pèndrehi part, així com també pendre part en el tir de coloms, en aviació o en entreteniments escandalosos o ofensius; possehir o llogar per més d'un dia un autòmovil o motocicleta; pendre part en *meetings* polítichs; fumar en públich portant el vestit acadèmich, etc. Com exemple, copiaré una fè de matrícula:

«Oxonioe, termino S. Mich. A. D. 1919. Die XXV° Mensis Octobr. Quo die comparuit coram me N... N... è Coll. Exon. Gen. Fil. et admonitus est de observandis Statutis hujus Universitatis, et in Matriculam Universitatis relatus est. Vice-Cancellarius» (firmat).

JOSEPH M.ª BATISTA y ROCA

Oxford, decembre 1919.

BIBLIOTECA

ENTRADA DE LLIBRES DE 1 OCTUBRE 1919 A 31 MARÇ 1920

ADQUISICIONS

- ALBERT (SALVADOR). — *Amiel*. — Barcelona, Publicacions de La Revista. Tallers Gràfics de la Casa de Caritat. 1919. 1 vol.
- Almanach de Gotha. Annuaire Généalogique, Diplomatique et Statistique. 1917, 1918, 1919 y 1920*. — Gotha. Justus Perthes. 4 vols.
- ALMERICH (LUIS). — *De los viejos tiempos*. Narraciones nuevas de hechos pretéritos, prologadas por Federico Urrecha. — Ediciones Insula. — Barcelona, Talleres del Autor. 1919. 1 vol.
- Anuario Judicial de España para 1919*. — Madrid, Sociedad Editora del Anuario. Establecimiento Tipográfico de Fortanet. 1919. 1 vol.
- ARACIL ORTS (JOSÉ). — *Resolución del problema de Dirichlet en algunos recintos elementales*. Publicaciones del Laboratorio y Seminario Matemático. Tomo 3.º, memoria 2.ª — Madrid, Imprenta Clásica Española, 1919. 1 follet.
- ARTIÑANO Y GALDÁCANO (PEDRO MIGUEL). — *Exposición de hierros antiguos españoles. Catálogo*. — Madrid, Talleres de Artes Gráficas Mateu. 1919. 1 vol.
- ARÚS (JOAN). — *La Mare i l'Infant, i altres poemes*. — Sabadell, Joan Sallent. 1919. 1 vol.
- BAROJA (PÍO). — *La Caverna del Humorismo*. — Madrid, Rafael Caro Raggio, Editor. 1919. 1 vol.
- BARRÈS (MAURICE). — *L'âme française et la guerre. Voyage en Angleterre*. — Paris, Emile-Paul Frères, Éditeurs. 1919. 1 vol.
- BARRY (VILLIAM). — *El Papat i els temps moderns*. Traducció de Josep Carner. Enciclopedia Catalana, vol. XIII. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1919. 1 vol.
- BAYARD (ÉMILE). — *L'art de reconnaître la Céramique, française et étrangère*. Terre-cuite, faïence, porcelaine, grés, etc. — Paris, R. Roger et F. Chernoviz. 1 vol.
- BLASCO IBÁÑEZ (V.) — *En el País del Arte*. (Tres meses en Italia.) — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *Cañas y Barro* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *Los muertos mandan* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *Cuentos Valencianos*. — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.

- BLASCO IBÁÑEZ (V.) — *El Intruso* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1. vol.
- *Sangre y Arena* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *La Condenada* (Cuentos). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *Entre naranjos* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *Flor de Mayo* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *La Maja desnuda* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *Oriente* (Viajes). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *La Horda* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *La Barraca* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *Arroz y Tartana* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *La Bodega* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- *Luna Benamor* (Novela). — Valencia, Prometeo, Sociedad Editorial. 1 vol.
- BORDOY-TORRENTS (PERE M.) — *La Civilització Bizantina*. — Enciclopedia Catalana, vol. XV. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1919. 1 vol.
- BOSCH GIMPERA (P.) — *Prehistoria Catalana*. (Edats de la pedra i dels metalls. Colonització grega. Etnografia). Enciclopedia Catalana, vol. XVI. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1919. 1 vol.
- BOSCHOT (ADOLPHE). — *Une vie romantique. Hector Berlioz*. — Paris, Plon-Nourrit et Ce, Imprimeurs Éditeurs. 1920. 1 vol.
- BOURGEOIS (LÉON) — *Le Traité de Paix de Versailles*. — Paris, Librairie Félix Alcan. 1919. 1 vol.
- BRÉAL (AUGUSTE). — *Velázquez*. Avec huit phototypies et un fac-simile. — Paris, Éditions Georges Cres et Ce. 1919. 1 vol.
- CABRERA (ANGEL). — *Genera mammalium. Monotremata-marsupalia*. Con 19 láminas en color. Museo Nacional de Ciencias Naturales. — Madrid, Imprenta y Librería de Nicolás Moya. 1919. 1 vol.
- CARDÓ (CARLES). *Doctrina Estètica del Dr. Torras i Bages*. Enciclopedia Catalana, vol. XI. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1919. 1 vol.
- CASARES-GIL (A.) — *Flora Ibérica. Briòfitas*. Primera parte. *Hepáticas*. — Madrid, Imprenta de la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos. 1919. 1 vol.
- CAVAIGNAC (EUGÈNE). — *Histoire de l'Antiquité*. 1.º Deuxième partie. *Favan. L'Orient et les Grecs*. Ouvrage honoré par l'Académie des Sciences Morales du Prix Estrade-Delcros. — Paris, E. de Boccard, Éditeurs. 1919, 1 vol.
- CHESSIN (SERGIO DE). — *La locura roja*. Aspectos y escenas de la revolución rusa. 1917-1918. Traducción de Gaziel. — Barcelona, Sociedad Anónima de Industrias Gráficas, Seix y Barral Hnos, Editores. 1920. 1 vol.
- CLOQUET (LOUIS). — *Traité de Perspective Pittoresque*. Perspective de la couleur; perspective du relief; perspective du trait. — Paris, Librairie Renouard. H. Laurens, Éditeur. 3 vols.
- COMBARIEN (J.) — *Histoire de la Musique*. Des origines au début du XXe siècle. Vol. III. — Paris, Librairie Armand Colin, 1919. 1 vol.
- DOSTOIEVSKY (TH.) — *Humiliés et offensés*. Traduit du russe par Ed. Humbert. — Paris, Pion-Nourrit et Ce, Imprimeurs Éditeurs. 1919. 1 vol.

- Enciclopedia Universal Ilustrada Europeo-Americana.* — Barcelona, Hijos de J. Espasa. Vol. XL.
- ERCKMANN-CHATRIAN. — *El Tresor del Vell Cavaller.* Traducció de Joan Sitjar. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1 vol.
- Faculté de Médecine de l'Université de Paris (La).* - *Organisation générale, enseignement, examens, diplomes, programmes et horaires pour l'année scolaire 1919-1920.* — Paris, Masson et Ce, Éditeurs-Libraires de l'Académie de Médecine. 1919. 1 follet.
- FARIAS (RAFAEL). — *Memorias de la Guerra de la Independencia*, escritas por soldados franceses. Las memorias. La invasión. El ejército imperial. La nación en guerra. — Madrid, Editorial Hispano-Africana. 1919. 1 vol.
- GASOL (VENTURA). — *La Nau.* — Barcelona, Publicacions de la Revista. Tallers Gràfics de la Casa de Caritat. 1920. 1 vol.
- GEIKIE COBB (IBO). — *Los órganos de secreción interna, sus enfermedades y aplicaciones terapéuticas.* Traducido directamente de la última edición inglesa por los Doctores Mariano Montaner de la Poza, y Manuel Montaner Toutain. — Barcelona, Modesto Usón, Editor. 1919. 1 vol.
- GOLDSMITH (OLIVERI). — *El Vicari de Wakefield.* Traducció de J. Ferran i Mayoral. — Barcelona, Editorial Catalana. 1 vol.
- GRIERA I CRUZ (PAU). — *Desferres.* (Novel·les). — Barcelona, Societat Catalana d'Edicions. Impremta d'En Ramon Tobella. 1919. 1 vol.
- GUIMERA (ANGEL). — *L'ànima es meva.* Drama en tres actes, estrenat en el Teatre de Novetats, la vetlla del 10 de Febrer de 1920. — Barcelona, Impremta La Renaixensa. 1920. 1 vol.
- HÉRAUD (A.) — *Nouveau Dictionnaire des Plantes Médicinales.* Description, habitat et culture, récolte, conservation, partie usitée, composition chimique, formes pharmaceutiques et doses, action physiologique, usages dans le traitement des maladies, mémorial thérapeutique. Précédé d'une étude générale sur les plantes médicinales. — Paris, Librairie J.-B. Baillière et Fils. 1920. 1 vol.
- HERBERT (J. F.) ET MATHIEU (G.) — *La Grande-Bretagne au travail.* — Paris, P. Roger et Ce, Éditeurs. 1919. 1 vol.
- HOMER. — *Odissea.* Volum III. Cants XVII-XXIV. Traducció de Carles Riba. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1 vol.
- HOYOS (L. DE) Y ARANZADI (T. DE). — *Etnografía.* Sus bases, sus métodos y aplicaciones a España. — Villanueva, Biblioteca Corona. Imprenta Clásica Española. 1917. 1 vol.
- HURÉ (JULES) — *Le Jardin de la Pensée.* Philosophique Morale. Préface de M. Farrières. — Paris, M. Giard et E. Brière, Libraires-Éditeurs. 1920. 1 vol.
- Institut de Ciències (Publicacions de).* *Treballs de la Societat de Biologia.* Any sisè. 1918. Publicats sota la direcció de A. Pi Suñer. — Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. Tallers d'Arts Gràfiques Henrich i C^a, S en C. 1918. 1 vol.
- IÑIGUEZ ALMECH (J. M.) — *Estudio de una correspondencia geométrica.* Publicaciones del Laboratorio y Seminario Matemático. Tomo 3.º, memoria 3.ª — Madrid, Imprenta Clásica Española. 1919. 1 follet.
- JAMMES (FRANCIS.) — *Le poète rustique.* — Paris, Mercure de France. 1920. 1 vol.

- LABRY (RAOUL). — *Une Législation Communiste*. Recueil des lois, décrets, arrêtés principaux du Gouvernement Bolchéviste. — Paris, Payot et Ce, 1920. 1 vol.
- LAHARPE (DE). — *Notes et Formules de l'Ingénieur*. — Paris, Albin Michel, Éditeur. 1919. 1 vol.
- Lectura Popular. Biblioteca d'Autors Catalans*. Vol. XIX. (Permanyer, Barceló, Piquet, Coroleu, Pujadas, Girbal, Martí, Català, Dalmau, Vidal, Serra, Juncadella, Domènech, Palau, Careta, Bofarull). — Barcelona, Ilustració Catalana. 1 vol.
- LEITCH (JUAN). — *De hombre a hombre. (Man to man)*. Historia de la democracia industrial. Versión española, aumentada con una biografía del autor y unas notas del traductor, el ingeniero industrial A. Ramoneda Holder, con la cooperación de don José Sindreu y Oliva. — Barcelona, Sociedad General de Publicaciones, Imprenta de Domingo Clarasó. 1920. 1 vol.
- LEMERCIER (G.). — *Agenda du Commerce*. A l'usage des négociants, banquiers, industriels, chefs de service d'entreprises commerciales et maritimes, etc. — Paris, H. Dunod et E. Pinat, Éditeurs. 1 vol.
- LE QUEUX (WILLIAM). — *Histoire extraordinaire de Raspointine. Le moine scélérat* Pièces secretes recueillies par le Service de contre-espionnage anglais. Traduction de L. Tremlett. — Paris, L'Édition Française Illustrée. 1. vol.
- L'ESCOPI (IVON). — *El llibre dels adolescents*. — Barcelona, 1920. 1 vol.
- *Catalunya*. — Barcelona, Impremta dels Germans Masó Girona. 1920. 1 follet.
- LÓPEZ-PICÓ (J. M.). — *El meu pare i jo*. Op. XI. — Barcelona, 1920. 1 vol.
- LUDENDORFF (ERICH). — *Souvenirs de Guerre*. (1914-1918). Avec 46 cartes. Préface du Général Buat. — Paris, Payot et Ce, 1920. 2 vols.
- MAETERLINCK (MAURICE). — *Les Sentiers dans la Montagne*. — Paris, Bibliothèque Charpentier. 1919. 1 vol.
- MAEZTU (RAMIRO DE). — *La Crisis del Humanismo*. Los principios de autoridad, libertad y función a la luz de la guerra. — Barcelona, Editorial Minerva, S. A. Imprenta Editorial La Polígrafa. 1 vol.
- MALUQUER (JOSEP). — *Piscicultura*. Enciclopedia Catalana, vol. XII. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1919. 1 vol.
- MARDEN (ORISON SWETT). — *Ideales de Dicha*. Traducción española de F. Climent Terrer. — Barcelona, Librería Parera. Talleres Tipográficos de los Sobrinos de López Robert y C.^a, 1919. 1 vol.
- MARTIN SAINT-LEÓN (ET.) *Syndicalisme ouvrier et Syndicalisme agricole*. — Paris, Payot et Ce, 1920. 1 vol.
- MASERAS (ALFONS). — *Interpretacions i motius*. — Barcelona, Societat Catalana d'Edicions. Impremta d'En Ramon Tobella. 1919. 1 vol.
- MAURA GAMAZO (G.). — *Historia Critica del reinado de Don Alfonso XIII durante su minoridad, bajo la regencia de su madre Doña María Cristina de Austria*. Tomo 1.º — Barcelona, Montaner y Simón, Editores. 1919. 1 vol.
- MIRÓ (GABRIEL). — *Del Huerto Provinciano*. — Barcelona, Eduardo Domènech, Editor e Impresor. 1912. 1 vol.
- *El Humo Dormido*. — Madrid, Atenea. Imprenta de Fortanet. 1919. 1 vol.
- MORENTE (MANUEL G.). — *La Filosofia de Henri Bergson*. Con el discurso pronunciado

- por M. Bergson en la Residencia de Estudiantes, el 1 de mayo de 1916. — Madrid, Publicaciones de la Residencia de Estudiantes. 1917. 1 vol.
- OBERMAIER (HUGO). — *El Dolmen de Matarrubilla* (Sevilla). Comisión de Investigaciones Paleontológicas y Prehistóricas. Memoria n.º 26. — Madrid, Museo Nacional de Ciencias Naturales. 1919. 1 follet.
- ORS (EUGENIO D') — *De la Amistad y del Diálogo*. — Lectura dada en la Residencia de Estudiantes, la noche del 16 de febrero de 1914. — Madrid, Publicaciones de la Residencia de Estudiantes. 1919. 1 vol.
- *Grandes y Servidumbre de la Inteligencia*. — Madrid, Publicaciones de la Residencia de Estudiantes. 1919. 1 vol.
- OSSORIO (ANGEL). — *El alma de la toga*. — Madrid, Imprenta de Juan Pueyo. 1920. 1 vol.
- PACHECO Y DE LEYVA (ENRIQUE). — *La política española en Italia*. Correspondencia de Don Fernando Marín, Abad de Nájera, con Carlos I. Tomo 1.º (1521-1524.) — Madrid, Imprenta de la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos. 1919. 1 vol.
- PELLA Y FORGAS (JOSÉ). — *Código Civil de Cataluña*. Tomo 4.º — Barcelona, Librería de A. Bosch. J. Horta, Impresor. 1920. 1 vol.
- PLUTARC. — *Vides d'Alexandre i de Cèsar*. Traducció de Carles Riba. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1 vol.
- POLLARD (A. F.) — *La Historia d'Anglaterra. Un estudi d'evolució política*. Traduida per J. de Fontcoberta. Enciclopedia Catalana, vol. XVII. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1919. 1 vol.
- PUIG I ALFONSO (FRANCESC). (JORDI DE BELL-PUIG). — *Curiositats Barcelonines*. Pròleg de Lluís Duran i Ventosa. Vol. I. — Barcelona, Societat Catalana d'Edicions. Impremta d'En Ramon Tobella. 1919. 1 vol.
- REINACH (SALOMON). — *Recueil de têtes antiques, idéales ou idéalisées*. — Paris, Gazette des Beaux-Arts. 1903. 1 vol.
- *Repertoire de la Statutaire grecque et romaine*. Tome IV. — Paris. Ernest Leroux, Éditeur. 1910. 1 vol.
- RIBER (LLORENÇ). — *Els Sants de Catalunya. Cicle visigòtic, des de Sant Pacià (any 391) fins al bisbe Idali (any 689)*. Vol. II. Els Doctors. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1 vol.
- RODRÍGUEZ MARÍN (FRANCISCO). — *Un millar de voces castizas y bien autorizadas que piden lugar en nuestro léxico*. — Madrid, Tipografía de la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos. 1920. 1 vol.
- ROLLAND (ROMAIN). — *Les Précurseurs*. — Éditions de L'Humanité. Paris, 1919. 1 vol.
- SALCEDO RUIZ (ANGEL). — *La Literatura Española*. Resumen de historia crítica. 3.º y 4.º tomos. — Madrid, Casa Editorial Calleja. Tipografía Artística. 1916. 1917. 2 vols.
- SAMOSATA (LLUCIÀ de). — *Diàlegs dels Deus i de les Divinitats Marines*. Traducció de J. Ferran i Mayoral. — Publicacions de La Revista. Barcelona, Antoni López, Impresor. 1919. 1 vol.
- SÁNCHEZ ALONSO (B.) — *Fuentes de la Historia Española*. Ensayo de Bibliografía sistemática de las monografías impresas que ilustran la historia política nacional de España, excluidas sus relaciones con América. Con un prólogo de D. Rafael Altamira. — Centro de Estudios Históricos. Madrid, Imprenta Clásica Española. 1919. 1 vol.

- SAYRACH (MANUEL). — *Abelard i Eloisa*. Drama de l'amor, en quatre actes, en vers. — Barcelona, Tallers d'Arts Gràfiques Henrich i C.^a 1919. 1 vol.
- SCHULTEN (ADOLFO). — *Hispania*. Geografía, Etnología, Historia. Traducción del alemán por los Dres. Pedro Bosch Gimpera y Miguel Artigas Ferrando. Con un apéndice sobre la arqueología prerromana hispánica por el Dr. Pedro Bosch Gimpera. — Barcelona, Tipografía La Académica, de Serra y Russell. 1920. 1 vol.
- SHAKESPEARE (W.). — *Hàmlet*. Traducció de M. Morera i Galicia. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1 vol.
- SICHEL (EDITH). — *El Renaixement*. Traducció de l'anglès per Jordi March. Enciclopedia Catalana, vol. XIV. — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1919. 1 vol.
- Statesmans's Year-Book (The)*. — *Statistical and historical annual of the world for the Year*. 1919. — London, Macmillan and Co., Limited. 1919. 1 vol.
- STRATZ (DR. C. H.). — *La Figura Humana en el Arte*. Obra destinada especialmente a los escultores, pintores y artistas en general. Primera edición española traducida directamente de la primera edición alemana, con 252 figuras. — Barcelona, Salvat y C.^a, S. en C., Editores. 1915. 1 vol.
- TAGORE (RABINDRANATH). — *Regalo de amante*. (Poemas.) Traducción de Zenobia Camprubí de Jiménez. — Madrid, Imprenta de Fortanet. 1919. 1 vol.
- *Chitra* (Poema lírico). Traducción de Zenobia Camprubí de Jiménez. — Madrid, Imprenta de Fortanet. 1919. 1 vol.
- TURULL (P. M.). — *La Nueva Revolución*. Con una carta-prólogo de M. Leon Bourgeois, de París, y seguida de una encuesta sobre la Sociedad de Naciones. — Barcelona, Imprenta de Henrich y C.^a, 1919. 1 vol.
- VALOIS (GEORGES). — *L'Économie Nouvelle*. — Paris, Nouvelle Librairie Nationale. 1919. 1 vol.
- VALLS TABERNER (FERRAN). — *Privilegis i Ordinacions de les Valls Pirinenques*. II. (Vall d'Aneu, Vallferrera i Vall de Querol.) — Barcelona, Imprenta de la Casa de Caritat. 1917. 1 vol.
- VIDALENE (G.). — *Art et Esthetique. Villiam Morris*. — Paris, Librairie Félix Alcan. 1920. 1 vol.

DONATIUS

- ACHALME (P.). — *Immunité dans les maladies infectieuses*. — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1894. 1 vol.
- *L'Erysipèle*. — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1894. 1 vol.
- Aforismos de Hipócrates*. — Resumen de la Medicina Hipocrática. Ordenados sistemáticamente según la edición de J.-E. Dezeimeris, por P. B. y M. P. y G. — Barcelona, Imprenta de J. Mayol. 1844. 1 vol.
- AGUILÓ (ISIDORO). — *Conferencia* leída por el Ingeniero Director de la Estación Oliverera de Tortosa Sr. D...., por invitación del Consejo Provincial de Agricultura y Ganadería, en el salón de actos de la Cámara de Comercio. — Sevilla, Imprenta de J. Santigosa. 1919. 1 follet.

- AINETO (DR. JUAN). — *La Reconquista de Lérida y su Virgen Blanca*. Una historia del siglo XII y una profecía del siglo XIX. Novela histórica. — Lérida, Imprenta Mariana, 1919. 1 vol.
- ALAS (LEOPOLDO). — *La publicidad y los bienes muebles*. Estudios sobre la publicidad en el derecho privado. III. Centro de Estudios Históricos. — Madrid, Imprenta de Estanislao Maestre. 1920. 1 vol.
- ALCÁZAR (J. L.) — *Las fuerzas vivas de Italia*. Conferencia. — Barcelona, Tipografía de la Casa Editorial Maucci. 1 follet.
- ALVAREZ (MELQUIADES). — *El problema social y la política reformista*. Discursos pronunciados en el Congreso de los Diputados. — Madrid, Imprenta de la Correspondencia de España. 1 follet.
- Analecta Montserratensia*. Volum II. Any 1918. — Monestir de Montserrat, 1919. 1 vol.
- ANDREIEV (L.) — *Sachka Iegulev*. Novela. La traducción del ruso ha sido hecha por P. Blanco Suárez. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación. 1919. 1 vol.
- ARCO (RICARDO DEL). — *Nuevos restos romanos hallados en Coscojuela de Fontova (Huesca)*. Un mosaico sepulcral cristiano del siglo IV. — Madrid, Establecimiento Tipográfico de Fortanet. 1919. 1 follet.
- *La inédita Iglesia de Santiago en Aguero*. Informe publicado en el Boletín de la Real Academia de la Historia. — Madrid, Establecimiento Tipográfico de Fortanet. 1919. 1 follet.
- Asociación del Mercado Libre de Valores de Barcelona*. — *Anuario de 1918*. — Barcelona, 1919. 1 vol.
- Asociación de Periodistas de Barcelona*. — *La obra de Agustín Murua Valerdi*. Bibliografía de la misma precedida de una reseña biográfica que, con motivo del 25 aniversario de su actividad cultural, publica la... — Barcelona, Almerich, Impresor. 1919. 1 follet.
- Atlas International des Maladies rares de la Peau*. — Leipzig, Leopold Voss. 1889. 13 fac-simils.
- AZORÍN. — *Entre España y Francia*. Páginas de un francófilo. — Barcelona, Bloud y Gay, Editores. 1 vol.
- BALZER (F.) — *Thérapeutique des Maladies Vénériennes*. — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1894. 1 vol.
- BARDET (G.) — *Traité Élémentaire et Pratique d'Electricité Médicale*. — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1884, 1 vol.
- BARTRINA THOMÁS (JOSÉ M.^a) — *Tratamiento de los tumores de la vejiga*. — Barcelona, Imprenta de Joaquín Horta. 1918. 1 follet.
- BAZIN (ER.) — *Leçons Théoriques et Cliniques sur les Affections Cutanées de nature arthritique et dartreuse*. — Paris, Adrien Delahaye, Libraire-Éditeur. 1868. 1 vol.
- BAZIN (RENÉ). — *Terre d'Espagne*. — Paris, Calmann-Lévy, Éditeurs. 1 vol.
- BÉCHAMP (A.) — *Les Microzimas dans leurs rapports avec l'Hétérogenie, l'Histogénie, la Physiologie et la Pathologie*. — Paris, Librairie J.-B. Baillière et Fils. 1883. 1 vol.
- BÉHIER. — *De la Pellagre Sporadique*. Leçons faites à l'Hôtel-Dieu par le Professeur... Recueillies par les Drs H. Liouville & I. Strauss. — Paris, A. Duval, Libraire-Éditeur. 1875. 1 follet.

- BERNHEIM (H.) — *De la Suggestion et de ses applications à la Thérapeutique.* — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1886. 1 vol.
- BESNIER (E.) ET FOURNIER (A.) — *Le Musée de l'Hôpital Saint-Louis. Iconographie des maladies cutanées et syphilitiques.* Avec texte explicatif — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs, 1 atlas.
- BLASCO IBÁÑEZ (V.) — *Los cuatro jinetes del Apocalipsis.* (Novela.) — Valencia, Sociedad Editorial Prometeo. 1 vol.
- BO I SINGLA (I.) — *Montjuich.* Notas y recuerdos históricos. — Barcelona, Publicaciones de la Escuela Moderna. 1917.
- BODDA ABBA (CORRADO.) — *Industrias Italianas después de 1913.* — Barcelona, Tipografía de la Casa Editorial Maucci. 1 follet.
- BOUCHUT (E.) — *Traité Pratique des maladies des nouveau-nés, des enfants à la mamelle et de la seconde enfance.* — Paris, Librairie J.-B. Baillière et Fils. 1878. 1 vol.
- BOULEY (H.) — *Leçons de Pathologie Comparée. Le Progrès en Médecine par l'Expérimentation.* — Paris, Asselin et Ce. 1882. 1 vol.
- BOUVERET (L.) — *La Neurasthénie (epuisement nerveux).* — Paris, Librairie J.-B. Baillière et Fils. 1891. 1 vol.
- BROCQ (L.) — *Traitement des Dermatoses par la petite chirurgie et les agents physiques.* — Paris, Georges Carré et C. Naud, Éditeurs. 1898. 1 vol.
- BRUGADA Y PANIZO (JOAQUÍN M.^a) — *Combustibles industriales y determinación de su potencia calorífica.* — Barcelona, Imprenta de la Casa de Caridad. 1918. 1 vol.
- Cámara de Comercio y Navegación de Barcelona.* — *Memoria de los trabajos realizados durante el año 1918.* — Barcelona, Talleres de Artes Gráficas Henrich y C.^a, en Cta. 1918. 1 vol.
- Cámara Oficial de Industria de Barcelona.* — *Informe de la Cámara sobre la jornada de ocho horas de trabajo, impuesta por Real Decreto de 3 de Abril de 1919.* — Barcelona, Imprenta de J. Huguet. 1919. 1 follet.
- CAMBÓ (FRANCESCH D'A.) — *Vuit mesos al Ministeri de Foment. Ma gestió ministerial.* — Barcelona, Editorial Catalana, S. A. 1919. 1 vol.
- *Conferencia del Diputado a Cortes Don... en el teatro Principal, en 1 de Abril de 1917.* — Tarrasa, Imprenta La Industria, de Morral y C.^a 1 follet.
- CAMPRUBÍ (MARTÍN). — *La sindicación obligatoria profesional para patronos y para obreros.* Ponencia del Rdo. Don... — Barcelona, Imprenta Castellón. 1920. 1 follet.
- CANDELLE (HENRI). — *Manuel Pratique de Médecine Thermale.* — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1879. 1 vol.
- CARBÓ Y DE ALOY (NARCISO). — *Catálogo general de las aguas minero-medicinales de España y del Extranjero.* — Barcelona, Imprenta de Luis Tasso Serra. 1889. 1 vol.
- CARTON DE WIART (H.) — *La Política del Honor. La Agresión. El Ejército. Las Poblaciones. Las profundas razones de resistencia. Espectáculos y enseñanzas de la guerra.* Traducción del francés por S. G. del Hierro. — Barcelona, Bloud y Gay, Editores, 1918. 1 vol.
- CASTEL (R. DU). — *Les Tuberculoses Cutanées.* — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1892. 1 vol.
- *Chancres génitaux et extra-génitaux, chancres syphilitiques, chancres simples.* — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs, 1895. 1 vol.

- CASTELLO-BRANCO (C.) — *Dos novelas del Miño*. La traducción del portugués ha sido hecha por P. Blanco Suárez. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación. 1919. 1 vol.
- Catálogo de la Colección Conchiológica* que fué de D. Francisco Martorell y Peña, legada por dicho señor a la Ciudad de Barcelona y existente en el Museo Martorell de la propia Ciudad. — Barcelona, Tipolitografía de los Sucesores de N. Ramírez y C.^a 1888. 1 follet.
- CERVANTES (MIGUEL DE). — *Novelas Ejemplares*. Tomo 1.º — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación, 1919. 1 vol.
- CHAPISEAU (FÈLIX). — *Au pays de l'esclavage*. Mœurs et coutumes de l'Afrique Centrale, d'après des notes recueillies par Ferdinand de Béhagle. Préface par Gaston Dujarric. — Paris, Maisonneuve, Éditeur, 1900. 1 vol.
- CHÉRON (JULES). — *Introduction à l'Étude des lois générales de l'Hypodermie*. (Physiologie et Thérapeutique). — Paris, Société d'Éditions Scientifiques. 1893. 1 vol.
- CICERÓN (M. TULIO). — *Cuestiones académicas*. Tratado filosófico. La traducción ha sido hecha por Agustín Millares Carlo. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación. 1919. 1 vol.
- CLARAMUNT I FUREST (LLUÍS). — *Serveis d'higiene urbana*. Conferencia. — Barcelona, J. Horta, Impressor. 1 follet.
- COMAS (C.) ET PRIÓ (A.) — *De l'emploi des rayons Röntgen dans l'examen du segment abdominal*. Rapport officiel par M. M. les Drs.... Vme Congrès International d'Electrologie et Radiologie Médicales. — Barcelona, Imprenta F. Badía. 1911. 1 follet.
- CORNIL (V.) — *Leçons sur la Syphilis*, faites a l'Hopital de Loureine par... — Paris, Librairie J.-B. Baillière et Fils. 1879. 1 vol.
- CULLERIER. — *Précis Iconographique des Maladies Vénériennes*. — Paris, Librairie Victor Masson et Fils. 1866. 1 vol.
- DAREMBERG (G.) — *Traitement de la Phtisie Pulmonaire*. — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1892. 2 vols.
- Discursos y Memorias*. 1 vol.
- DUHRING, M. D. (LUIS A.) — *Traité Pratique des Maladies de la Peau*. Avec une préface par Alfred Fournier. — Paris, G. Masson, Éditeur. 1883. 1 vol.
- DUJARDIN-BEAUMETZ. — *L'Hygiène Thérapeutique*. — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1888. 1 vol.
- *L'Hygiène Alimentaire*. — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1889. 1 vol.
- ERNST (OTTO). — *Sankt Yoricks Glockens*. — Leipzig Verlag von Staackmann. 1914. 1 vol.
- Estadística Administrativa de la Contribución Industrial y de Comercio*. Año 1916. Edición oficial, publicada por la Dirección general de Contribuciones. — Madrid, Sobrinos de la Sucesora de M. Minuesa de los Ríos. 1919. 1 vol.
- FAURA I SANS (DR. M.) — *Condicions estructurals del terreny en la caracterització de les comarques catalanes*. — Barcelona, Tipografia L'Avenç. 1919. 1 follet.
- *Sobre els bancals fossilífers de l'Helvecia de Rubí*, provincia de Barcelona, Estampa de Francisco X. Altés i Alabart, 1919. 1 follet.

- FAURA I SANS (DR. M.) — *Estació Meteorològica de Viella. (Vall d'Aràn: Pirineus Centrals.) Resum de les observacions de l'any 1918.* — Barcelona, Impremta L'Avenç. 1918. 1 follet.
- *Catàleg de l'Exposició de Mapes de Catalunya celebrada del 24 de gener al 15 de febrer de 1919.* — Barcelona, Impremta d'E. Subirana. 1919. 1 follet.
- *Necrologia del Dr. D. Jaime Almera y Comas.* Estratto dagli Atti della Pontificia Accademia Romana dei Nuovi Lincci. Sessione IV. 1 follet.
- FINGER (E.) — *La Blennorrhagie et ses complications.* Traduit d'après la troisième édition allemande par le Dr. A. Hogge. — Paris, Félix Alcan, Éditeur. 1894. 1 vol.
- Folletos varios.* 1 vol.
- FONTSERÉ (E.) — *Resum de Meteorologia.* — Minerva. Barcelona, Ricard Duran i Alsina, Impressor-Llibreter. 1919. 1 follet.
- FORT (M. J.-A.) — *Leçons sur les Centres Nerveux,* professées à l'École pratique de la Faculté de Médecine de Paris. — Paris, Librairie Vve Frederic Henry. 1878. 1 vol.
- FOURNIER (ALFRED). — *Les Affections Parasymphilitiques.* — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1894. 1 vol.
- *Les Chancres extragénitaux.* Leçons recueillies par Edmond Fournier. Avec douze planches en couleur, hors texte. — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1897. 1 vol.
- FRANCESCHINI (G.) — *Malattie della Pelle.* — Milano, Ulrico Hoepli. 1908. 1 vol.
- Frases Chilenas.* Petite Collection Americaine. — Paris, 1919. 1 follet.
- FREIXAS I FREIXAS (JOAN). — *Vacunoterapia en la febre tifoidea.* Una base per a sa aplicació. Conferencia. — Barcelona, Impremta Badia. 1918. 1 follet.
- *A propòsit d'un cas de poliesclerosi en periode mitro-arterial.* Conferencia. — Barcelona, Impremta Badia. 1919. 1 follet.
- *Contribution personnelle au traitement de la Grippe.* Conférence. — Paris, J.-B. Baillière et Fils, 1919. 1 follet.
- FUNCK (M.) — *Manuel de Bacteriologie Clinique.* — Paris, A. Maloine, Éditeur. 1903. 1 vol.
- GÁLVEZ (JUAN IGNACIO). — *Conflictos internacionales. El Perú contra Colombia, Ecuador y Chile.* — Santiago de Chile, Sociedad Imprenta y Litografía Universo. 1919. 1 vol.
- GAMALEÑA (N.) — *Les Poisons Bacteriens.* — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1892. 1 vol.
- GAVOY (É.) — *Études Cliniques sur le traitement des bubons vénériens.* — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1882. 1 follet.
- GÆTHER (J. W.) — *Las cuitas de Werther.* Novela. Traducción de José Mor de Fuentes, revisada y corregida. — Madrid-Barcelona, Imprenta Clásica Española, 1919. 1 vol.
- GOFFIC (CARLOS LE). — *Dixmude.* Un capítulo de la historia de los fusileros de Marina. Traducción de G. M. — Barcelona, Bloud y Gay, Editores. 1 vol.
- GOLDSMITH (OLIVERIO). — *El Vicario de Wakefield.* Novela. La traducción del inglés ha sido hecha por D. Felipe Villaverde. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación. 1919. 1 vol.
- GOUGUENHEIM (A.) ET TISSIER (P.) — *Phtisie Laryngée.* — Paris, G. Masson, Éditeur. 1889. 1 vol.
- GUBLER (ADOLPHE). — *Cours de Thérapeutique.* — Paris, Librairie J.-B. Baillière et Fils 1880. 1 vol.

- GUERDER (P.) — *Manuel Pratique des Maladies de l'Oreille*. Paris, — Octave Doin, Éditeur. 1883. 1 vol.
- GUIBOUT (E.) — *Leçons Cliniques sur les Maladies de la Peau*, professées à l'Hopital Saint-Louis par M. le Dr.... — Paris, G. Masson, Éditeur. 1876. 1 vol.
- *Nouvelles Leçons Cliniques sur les Maladies de la Peau*. — Paris, G. Masson, Éditeur. 1879. 1 vol.
- HENRÍQUEZ HUREÑA (MAX). — *Los Estados Unidos y la República Dominicana. La verdad de los hechos comprobada por datos y documentos oficiales*. — Habana, Imprenta del Siglo XX. 1919. 1 vol.
- HÉRARD (H.), CORNIL (V.) ET HANOT (V.) — *La Phtisie Pulmonaire*. — Paris, Felix Alcan, Éditeur. 1888. 1 vol.
- HERVIEUX (E.) — *Tratado Clínico y Práctico de las enfermedades puerperales consecutivas al parto*. Vertido al castellano por D. Joaquín Torres Fabregat. — Madrid, Imprenta y Estereotipia de Astor Hermanos. 1879. 2 vols.
- Homenaje a D. José M.ª Quadrado*. Publicado por la Sociedad Española de Excursiones. — Madrid, Imprenta del Patronato de Huérfanos de Intendencia e Intervención Militares. 1919. 1 vol.
- Hospital Clínico de la Facultad de Medicina de Barcelona. Memorias*. Años IX y X. 1915 y 1916. — Barcelona, Imprenta J. Horta. 2 follets.
- HUBER (EUGENIO). — *Estudios sobre la publicidad en el derecho privado*. 1.º Los derechos reales en el derecho privado suizo. 2.º Los preceptos de forma en el derecho privado suizo. Traducción y notas de Enrique R. Ramos. — Madrid, Imprenta de Estanislao Maestre. 1919. 1 vol.
- HUCHARD (H.) ET FIESSINGER (CH.) — *La Thérapeutique en vingt médicaments*. — Paris, A. Maloine, Éditeur. 1910. 1 vol.
- Instituto Geográfico y Estadístico*. — *Movimiento de la Población Natural de España*. Años 1906, 1909, 1912, 1913, 1914 y 1915. — Madrid, Talleres del Instituto Geográfico y Estadístico. Sucesores de Rivadenegra. 1911-17. 6 vols.
- Instituto de Reformas Sociales*. — *Aplicación de la jornada máxima de ocho horas*. — Sobrinos de la Sucedora de M. Minuesa de los Ríos. 1920. 1 vol.
- JOSEPH (MAX) ET LOEWENBACH (GEORGES). — *Technique Histologique appliquée à la Dermatologie*. Traduction de la 2e édition allemande par le Dr. A. J. Minne. — Paris. C. Naud, Éditeur. 1902. 1 follet.
- KANT. — *La paz perpetua*. Ensayo filosófico. La traducción directa del alemán ha sido hecha por D. Francisco Rivera Pastor. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación. 1919. 1 vol.
- KAPOSI (MORITZ). — *Leçons sur les Maladies de la Peau*. Traduites et annotées par Ernest Besnier et Adrien Doyon. — Paris, G. Masson, Éditeur. 1881. 2 vols.
- LABOULBÈNE (A.) — *Nouveaux Éléments d'Anatomie Pathologique, Descriptive et Histologique*. — Paris, Librairie J.-B. Baillièrre et Fils. 1879. 1 vol.
- LAILLER (C.) ET LANDOUZY (L.) — *Leçons Cliniques sur les Teignes*, faites à l'Hopital Sant-Louis par... — Paris, V. Adrien Delahaye et Ce, Libraires-Éditeurs. 1878. 1 vol.
- LANESSAN (J.-L. DE). — *Manuel d'Histoire Naturelle Médicale*. — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1879-82. 3 vols.

- LA ROCHEFOUCAULD. — *Memorias*. La traducción del francés ha sido hecha por D. Cipriano Rivas Cherif. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación. 1919. 1 vol.
- LEBON (H.) — *Les courants de haute fréquence en Dermatologie*. Traitement des maladies cutanées et vénériennes. — Paris, Société d'Éditions Scientifiques et Littéraires. 1902. 1 follet.
- LEGRAND DU SAULLE. — *Traité de Médecine Légale, de Jurisprudence Médicale et de Toxicologie*. — Paris, Adrien Delahaye et Emile Lecrosnier, Éditeurs. 1886. 1 vol.
- LEISTIKOW (L.) — *Thérapeutique des Maladies de la Peau*. Traduction française et annotations par S. Darier. — Paris, J. Rueff, Éditeur. 1900. 1 vol.
- LÉLOIR (HENRI) ET VIDAL (EMILE). — *Traité Descriptif des Maladies de la Peau. Symptomatologie et Anatomie Pathologique*. — Paris, G. Masson, Éditeur. 1889. 1 vol.
- LÉLOIR (HENRI). — *Leçons sur la Syphilis*. — Paris, A. Delaye et E. Lecrosnier, Libraires Éditeurs. 1886. 1 vol.
- *Traité Pratique et Théorique de la Lèpre*. — Paris, A. Delaye et E. Lecrosnier, 1886. 1 vol.
- *Traité Pratique, Théorique et Thérapeutique de la Scrofulo-Tuberculose de la Peau et des Muqueuses adjacentes*. — Paris, Louis Battaille et Ce, Éditeurs. 1892. 1 vol.
- LEREDDE. — *Thérapeutique des Maladies de la Peau*. — Paris, Masson et Ce, Éditeurs. 1904. 1 vol.
- LEREDDE ET PAUTRIER. — *Photothérapie et Photobiologie*. — Paris, C. Naud, Éditeur. 1903. 1 vol.
- LIEBERMEISTER (C.) — *Leçons de Pathologie Interne et de Thérapeutique. (Maladies infectieuses)*. Traduites et annotées par le Dr. Guiraud (de Nice). — Paris, G. Steinheil, Éditeur. 1 vol.
- LOPE DE VEGA. — *Fuente Ovejuna*. Comedia. La presente edición ha sido revisada por Américo Castro. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación, 1919. 1 vol.
- LUYS (GEORGES). — *Traité de la Blennorrhagie et de ses complications*. — Paris, Octave Doin et Fils, Éditeurs. 1914. 1 vol.
- LLAMPAYAS (JOSÉ). — *Las novelas de la montaña madre. Novela primera. Pilar Abarca (Nieta de un Rey)*. — Barcelona, Editorial Ibérica. J. Pugés, S. en C. 1 vol.
- MACHADO (A.) — *Soledades, Galerías y otros poemas*. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación. 1919. 1 vol.
- MACKENZIE (JAMES). — *Los síntomas y su interpretación*. Traducción española de la segunda edición inglesa por el Dr. Luis Sayé. — Barcelona, Casa Editorial Estudio. 1914. 1 vol.
- MAESTRE DE SAN JUAN (A.) — *Tratado Elemental de Histología Normal y Patológica*. — Madrid, Moya y Plaza, Editores. 1879. 1 vol.
- Mancomunitat de Catalunya. — *L'obra a fer. L'emprèstet de cinquanta milions*. — Barcelona, Impremta de la Casa de Caritat. 1920. 1 follet.
- *Llibre que conté els acords de traspàs de serveis de les Diputacions Catalanes a la Mancomunitat*. — Barcelona, Impremta de la Casa de Caritat. 1920. 1 vol.
- MARCHESSEAU (L. J.) — *Nuevo Manual de Anatomía General, Histología y Organogenia del Hombre*. — Traducida al castellano por D. Francisco Méndez Alvaro. — Madrid, Imprenta y Librería de Ignacio Boix. 1845. 1 vol.

- MARGUILLIER (AUGUSTE). — *La destruction des monuments sur le front occidental.* — Paris-Bruxelles, Librairie Nationale d'Art et d'Histoire. 1919. 1 follet.
- MARICOURT (ANDRÉ DE). — *Le Maréchal Foch intime.* — Paris, Société Littéraire de France. 1919. 1 vol.
- MARSANS ROF (JOSÉ). — *Banco de Ahorro Gratuito y Obligatorio.* Organismo mediante el cual todas las familias obreras, transcurridos dos años, podrían disponer de una renta garantida en láminas del Estado. — Barcelona. 1920. 1 follet.
- MARTORELL (JERONI). — *El Castell de la Geltrú. La Col·lecció Font i Gumà. Conservació y Catalogació de Monuments.* Institut d'Estudis Catalans. — Barcelona, Impremta Farré i Asensio, 1919. 1 follet.
- MEJÍA RODRÍGUEZ (ALFONSO). — *France, notre mère intellectuelle.* Conférences et articles. 1918. 1 vol.
- MÉRIMÉE (PRÓSPERO). — *Doble error.* Novela. La traducción del francés ha sido hecha por D. A. Sánchez Rivero. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación, 1919. 1 vol.
- MEYER (JULES). — *De la Tuberculose.* Quelle est la part de l'hérédité et de la contagion dans le développement de cette affection. — Paris, Librairie J.-B. Bailliére et Fils. 1891. 1 follet.
- MOLAS (FRANCISCO DE A.). — *Colera Morbo-Asiático.* — Barcelona, Imprenta y Librería de la Viuda e Hijos de Mayol. 1844. 1 vol.
- MONCADA (FRANCISCO DE). — *Empresas y victorias alcanzadas por el valor de pocos catalanes y aragoneses contra los imperios de turcos y griegos.* Extrait de la Revue Hispanique. — New-York, Paris, 1919. 1 follet.
- Monografias.* 4 vols.
- MUNICKS (JUAN). — *Compendio de Anatomía.* Traducido y anotado por D. Roque Moreno y Martín. — Madrid, Imprenta de Vicente de Lalama. 1845. 1 vol.
- NEUMANN (DR. I.). — *Traité des Maladies de la Peau.* Traduit de la quatrième édition et annoté par les Drs. G. et E. Darin. — Paris, V. Adrien Delahaye et Ce, Éditeurs. 1880. 1 vol.
- OLAVIDE (JOSÉ EUGENIO). — *De la Sarna y su tratamiento.* — Madrid, Imprenta de R. Labajos. 1874. 1 follet.
- *Del reumatismo y de las dermatosis reumáticas.* Lecciones dadas en el Hospital de San Juan de Dios de Madrid en Mayo de 1880. — Madrid, Oficina Tipográfica del Hospicio. 1881. 1 follet.
- OLBRIC (JORGE). — *Evolución planetaria.* — Buenos Aires, Juan Perrotti, Editor, 1915. 1 vol.
- ORTEGA MOREJÓN (JOSÉ M.^a DE). — *Apuntes para dos obras relacionadas con Cervantes, con algunos documentos inéditos recogidos y expuestos por...* — Madrid, Tipografía de la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos. 1915. 1 vol.
- ORTEGA MUNILLA (J.). — *Relaciones contemporáneas.* Novelas breves. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación. 1919. 1 vol.
- PAUL (CONSTANTIN). — *Diagnostic et Traitement des Maladies du Cœur.* — Paris, Asselin et Houzeau. 1887. 1 vol.
- PAULIER (ARMAND B.). — *Manuel de Thérapeutique et de matière médicale.* — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1888. 1 vol.

- PASANT Y ARÚS (RAFAEL). — *Crítica de las cuentas municipales de Mataró, correspondientes a los años de 1916 y 1917.* — Barcelona, Imprenta La Polígrafa. 1919. 1 follet.
- PI Y SUÑER (AUGUSTO). — *Función fijadora del hígado respecto de los productos de desintegración hemoglóbica.* — Barcelona, Tipografía La Académica, de Serra Hermanos y Russell. 1903. 1 follet.
- *El Problema Clínico.* Discurso de recepción del académico electo Dr. D.... Seguido del discurso de contestación del académico de número Dr. D. Ramón Turró. Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona. — Barcelona, Imprenta de F. Badía. 1910. 1 follet.
- PIDAL (PEDRO). — *Instrucción Pública.* — Madrid, Librería de Francisco Beltrán, Imprenta de Prudencio Pérez de Velasco. 1913. 1 vol.
- PIDAY (M. P.) ET DOYON (M. A.) — *Thérapeutique des Maladies Vénériennes et des Maladies Cutanées.* — Paris, G. Masson, Éditeur. 1876. 1 vol.
- PIÑAS, PVRE. (RAMÓN). — *Recull de versos,* pel Dr. D.... Pròleg del Dr. D. Arthur Masriera. — Barcelona, Hereus d'En Joan Gili, Editors. 1919. 1 vol.
- PIZCHAN (EMIL). — *Faust-Brevier,* herausgegeben von... Eingeleitet von Oskar Walzel. — Deutsches Verlagshaus Bong & Co. Berlin-Leipzig-Wien-Stuttgart. 1 vol.
- PLAYFAIR (W.-S.) — *Traité Théorique et Pratique de l'Art des Accouchements.* Traduit sur la deuxième édition anglaise par le Dr. Vermeil. — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1879. 1 vol.
- Poema del Cid.* — Texto y traducción. La prosificación moderna del poema ha sido hecha por Alfonso Reyes. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación, S. A. 1919. 1 vol.
- PONS Y HUMBERT (ADOLFO.) *Resumen crítico del curso de 1918 a 1919.* Real Academia de Jurisprudencia y Legislación. — Madrid, Establecimiento Tipográfico de Jaime Ratés. 1919. 1 follet.
- QUER CASSART, PBRE. (FÈLIX). — *Flors de Tardor.* (Poesies.) -- Sarrià (Barcelona). Tipografia Salessiana, 1919. 1 vol.
- RAYMOND (PAUL). — *Des Éphidroses de la Face.* — Paris, Ch. Herissey, Imprimeur. 1 follet.
- Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona.* — *Memorias.* Volumen XV, núms. 6, 7, 8, 9 y 10. — Barcelona, Sobrinos de López Robert y C.^a, Impresores. 1919. 5 fascicles.
- REISS (R. A.) *Rapport sur les atrocités commises par les troupes austro-hongroises pendant la première invasion de la Serbie.* Présenté au Gouvernement Serbe par le Dr.... — Paris, Librairie Bernard Grasset. 1919. 1 vol.
- Revendications Nationales des Serbes, Croates et Slovènes (Les).* Présentées aux F. F. des Pays Alliés. — Paris, L'Emancipatrice, Imprimerie Typographique. 1919. 1 follet.
- ROBIN (Y ALTRES AUTORS). — *Traité de Thérapeutique Appliquée.* Publié sous la direction de.... — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1895-99. 15 vols.
- ROCUANT (ENRIQUE). — *La Neutralité du Chili; les raisons qui l'ont conseillée et qui la justifient* Traduit par Clary. — Santiago, Imprenta Universitaria, 1919. 1 vol.
- RODRÍGUEZ MÉNDEZ (RAFAEL). — *Lacticoterapia y Bacterioterapia Láctica.* — Barcelona, Oliva de Vilanova, Impresor. 1898. 1 follet.
- ROËL (FAUSTINO). — *Etiología de la Pellagra, o sea la pluralidad de las enfermedades*

- que afligen al linaje humano. Obra premiada por la Real Academia de Medicina de Madrid. — Oviedo, Imprenta y Litografía de Vicente Brid. 1880. 1 vol.
- SABOURAUD (R.) — *Diagnostic et Traitement de la Pelade et des Teignes de l'Enfant.* — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1895. 1 vol.
- SAN-MARTÍN Y FALCÓN (JOSÉ DE). — *Influencia que puede ejercer en la vida y porvenir de España la apertura y explotación del Canal Interoceánico de Panamá por los Estados Unidos Norteamericanos.* — Valencia, Papelería de José Jarque. 1919. 1 follet.
- SAPPEY (PH. C.) — *Traité d'Anatomie Descriptive.* — Paris, V. Adrien Delahaye et Ce, Libraires-Éditeurs. 1876-79. 4 vols.
- SARRÍA (JESÚS DE). — *Patria Vasca.* — Bilbao, Talleres Tipográficos Editorial Vasca. 1920. 1 vol.
- SIMON (JULES). — *Conférences Thérapeutiques et Cliniques sur les Maladies des Enfants.* Paris, Lecrosnier et Babé. 1887-89. 2 vols.
- STENDHAL. — *Rojo y Negro.* Novela. La traducción ha sido hecha por Enrique de Mesa. — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación, 1919. 2 vols.
- STOESSL (OTTO). — *Was nützen mir die Schönen Schühe.* Eine Erzählung von... — München und Leipzig bei Geord Müller. 1913. 1 vol.
- TERRILLON (O.) ET CHAPUT (H.) — *Asepsie et Antiseptie.* — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1893. 1 vol.
- THIBIERGE (G.) — *Thérapeutique des Maladies de la Peau.* — Paris, Octave Doin, Éditeur. 1895. 2 vols.
- TILLAUX (P.) — *Traité d'Anatomie Topographique, avec applications à la Chirurgie.* — Paris, Asselin et Houzeau, 1890. 1 vol.
- *Tratado de Cirugía Clínica.* Traducido al castellano por José Corominas y Sabater. — Barcelona, Biblioteca Ilustrada de Espasa y C.^a, Editores. 2 vols.
- TISSIER (PAUL L.) ET BLONDIN (P.). — *Traitement de la Syphilis.* — Paris, A. Maloine, Éditeur. 1912. 1 vol.
- TURULL (PAUL M.) — *Remembrances.* (Poemes.) Pòrtic de A. Maseras. — Barcelona, Tipografia L'Avenç, Massó, Casas i C.^a 1916. 1 vol.
- TURRÓ (R.) — *La Medicación tiroidea.* Tema presentado a la Academia y Laboratorio de Ciencias Médicas de Cataluña en el curso de 1896 a 1897. — Barcelona, Librería de Jacinto Güell. 1 follet.
- *La Anafilaxia.* Conferencia dada en la Academia de Ciencias Médicas de Cataluña. 1 follet.
- UNNA (P. G.) — *Thérapeutique Générale des Maladies de la Peau.* Traduite d'après la deuxième édition allemande par A. Doyon et P. Spillmann. — Paris, Félix Alcan, Éditeur. 1908. 1 vol.
- VEAU (VICTOR). — *Pratique courante et Chirurgie d'urgence.* — Paris, Masson et Ce, Éditeurs. 1914. 1 vol.
- VERCHÈRE (F.) — *La Blennorrhagie chez la Femme.* — Paris, Rueff et Ce, Éditeurs. 1894. 2 vols.
- VILASECA (SALVADOR) I FAURA I SANS (M.) — *Necrologia. El M. I. Sr. Dr. En Jaume Almera i Comas, Dean de la Seu de Barcelona. (1845-1919.)* — Barcelona, Estampa de F. Altés i Alabart. 1919. 1 follet.

- VILLALÓN (CRISTÓBAL). — *Viaje de Turquía*. Edición y prólogo de Antonio G. Solalinde. Tomo 1.º — Madrid-Barcelona, Tipografía Renovación. 1919. 1 vol.
- VILLY BRETON (COMANDANTE). — *Páginas de gloria del Ejército belga*. Con tres mapas. Obra traducida del francés por J. B. Enseñat. — Barcelona, Bloud y Gay, Editores. 1918. 1 vol.
- VIVES (SALVADOR). *El alcoholismo en la provincia de Gerona*. Gerona, Imprenta Dalmau, Carles y Pla, S. A. 1919. 1 follet.
- VOLKMANN (RICARDO). — *Monografías Clínicas*. 1 vol.
- XERCAVINS (DR.). — *Nervosismo Social*. — Barcelona, Imprenta de Joaquín Horta. 1 follet.
- ZEISBERG (DAVID). — *Indian Dictionary*. Anglès, alemany, iroquès y algonquí. — Cambridge, John Wilson and Son. 1887. 1 vol.
- ZIEMSEN (DR. H.). — *Tratado de Patología Médica y Terapéutica*. *Enciclopedia de Medicina*. Traducido al castellano por el Dr. Francisco Vallina. — Madrid, Imprenta Central, a cargo de Víctor Saiz. 1884 1902. 23 vols.

CRÒNICA

El dia 13 de febrer va celebrar l'ATENEU, ab la solemnitat de costum, la sessió oficial d'inauguració del present curs. Hi assistiren representacions de la Mancomunitat de Catalunya, Govern Civil, Diputació provincial, Ajuntament, Cambra de Comerç y Navegació, Econòmica d'Amichs del País, Institut Agrícola Català de Sant Isidre, Colegis d'Advocats, de Notaris, de Procuradors, de Metges, de Pèrits Titulars Oficials, de Pèrits Mercantils; Academies de Ciències y Arts, de Bones Lletres, de Medicina y Cirurgia, de la Llengua Catalana y Provincial de Belles Arts; Facultat de Medicina, Consistori dels Jochs Florals, Centre Excursionista de Catalunya, Escola Superior d'Arquitectura, idem d'Enginyers Industrials, Unió Catalanista, Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Estudis Universitaris Catalans, Associació General de Metges de Llengua Catalana, Institut de Cultura de la Dona, Federació Sindical d'Obreres, Reyal Protectorat de idem; Club Montanyench, Ateneu Obrer, Societat de Geografia Comercial, Casino Mercantil, etc.

Distingides personalitats figuraven entre la concurrencia, qu'escoltà complascuda la Memoria del Secretari general D. Pelegrí Casades y Gramatxes, y'l discurs del President D. Francesch Matheu sobre'l tema *L'hora que passa*: treball que impressionà pels nobles conceptes de que està rublert, y per la magistral lectura que'n feu son autor.

El senyor Matheu declarà obert el curs, essent objecte de molts aplaudiments y felicitacions.

*

Entre les pèrdues per causa de mort registrades durant el darrer semestre, figuren les dels benemèrits socis don Frederich Rahola, don Ignaci de Janer, don Joaquim Mirret y Sans, don Trinitat Rius y Torres, y don Miquel S. Oliver.

No'ns cal fer aquí llur panegírich, perque ben coneguts y estimats eren de tots els elements que constitueixen nostra corporació. Tots ells saben que ab En Rahola ha perdut Catalunya una de ses més prestigioses personalitats. Per ses dots d'economista, de jurisconsult, de literat y de poeta, per sa vida de treball constant, don Frederich Rahola havia ostentat altíssimes representacions, tant en les esferes polítiques y socials com en la literaria, deixant, de son pas per la vida, un rastre de bons exemples y de franques amistats.

En més reduït camp havia don Ignaci de Janer desenrotllat les seves activitats; mes sa experta gestió en els interessos comunals de Barcelona no serà oblidada fàcilment, com no ho seràn les excelents qualitats d'intel·ligència y de caràcter que tants amichs li havien guanyat arreu, y molt especialment entre'ls socis d'aquesta casa.

No es tampoch l'ATENEU sol qui lamenta la pèrdua del il·lustre historiador don Joaquim Miret y Sans. Tota la intel·lectualitat catalana deu retre homenatge al investigador meritíssim que sabé ressucitar una Catalunya morta per a ensenyança y edificació de la Catalunya actual. Pochs erudits y arqueòlechs han fet, entre nosaltres, feyna tan seriosa y positiva com En Miret y Sans, qui, ab l'*Itinerari d'En Jaume'l Conqueridor*, publicat poch abans de sa mort, coronà una noble vida de treball y de patriotisme llegant a Catalunya un tresor monogràfic de vàlua inestimable.

Element de gran significació y importància era també en nostre ATENEU don Trinitat Rius y Torres, y sa pèrdua en les circumstàncies actuals es ben dolorosa per a Catalunya, necessitada de ciutadans que a una clara intel·ligència uneixin un esperit patriòtic y emprenedor, fecon en aquelles iniciatives que constitueixen la riquesa moral y material d'un poble.

Com sempre, s'oficià a les famílies respectives, honorant la memòria dels morts y compartint la pena dels vivents.

*

De la mort del Oliver y del condol qu'ella ha produït en nosaltres, voldriem parlarne llargament. Mes ¿què dirèm que no estigui en la consciència de tots els socis del ATENEU? Per centenars se comptaven els ateneïstes que assistiren al enterrament, confosos ab les més altes personalitats literàries, artístiques, polítiques y socials de nostra terra. La Junta Directiva també hi va concórrer en plè, y la dependència hi va estar representada en la forma de costum, tractantse d'un expresident de nostra Corporació. A la senyora d'Oliver li fou adreçat el següent ofici:

«Poques vegades l'ATENEU BARCELONÈS ha experimentat una pèrdua tan dolorosa com la que avuy lamenten la Junta Directiva y'ls socis tots d'aquesta culta entitat, ab motiu de la mort del digne espòs de vostè, don Miquel S. Oliver, literat y historiador eminent, pensador profon, mestre d'escriptors, y, per a nosaltres, company bondadós y amich entranyable.

»Serà general en la intel·lectualitat catalana, y en la de tota Espanya, el condol per la pèrdua d'aqueixa vida consagrada al estudi y feconda en obres d'alta espiritualitat. Però en l'ATENEU BARCELONÈS, que don Miquel S. Oliver presidí després de passarhi sos millors anys; en nostre ATENEU que pogué considerar com sa llar mateixa, el dolor de la seva mort serà més punyent, y la tendresa del recort serà eterna, com ho serà l'honor que a la Corporació pogué cabre, de tenir per llarch temps en son sí tan eximia personalitat.

»La gran compenetració espiritual de don Miquel S. Oliver ab nosaltres, ha persistit fins a la mort, car fins a la mort ha volgut ell, per a sos llarchs sofriments y brevíssims esplays, l'assistència amorosa d'aquells homes de ciencia y d'aquells nobles

amichs que plavien a sa alta inteligencia y a son cor bondadós, y que són elements preats del ATENEU.

»Per tots aquests motius és gran el buyt qu'entre nosaltres deixa'l séu inoblidable espòs, y així devèm manifestarho a vostè y a sa volguda filla per encàrrech de la Junta Directiva, desitjant que nostra admiració y nostra estima pel difunt puguin donarli idea de quan sincerament ens associèm a la immensa pena que les afligeix.

»Acceptin ab tan trist motiu, vostès y tota sa honorable familia, els nostres respectes.

»Deu la guardi molts anys.

»Barcelona, 10 de janer de 1920.

»El President accidental, *Juli Barbey*.

»El Secretari general, *P. Casades y Gramatxes*.

»Senyora donya Nuria Munar, Viuda d'Oliver.»

La Junta's proposa celebrar dintre de poch, en honor del finat, una vetllada que resulti digna d'ell y del ATENEU.

*

Quasi simultania ab la del Oliver, fou la mort del preclar novelista y dramaturch castellà don Benet Pérez Galdós. L'ATENEU no podia restar indiferent davant la trista nova que de Madrid ens venia, y el senyor President, trobantse malalt aquells dies, disposà que fos enviat el telegrama següent:

«María Pérez Galdós. — Madrid. — Ateneo Barcelonés asóciase general consternación producida muerte su insigne padre don Benito Pérez Galdós, gloria altísima letras castellanas. — Presidente, *Francisco Matheu*.»

La familia contestà agrahint ab efusiva cordialitat nostra manifestació de condol.

*

De dues importants donacions de llibres devèm fer esment.

En primer lloch, les vuytanta obres de Medicina (més de 130 volums que's continuen en la llista d'entrades del present quadern sense comptar bon nombre de fascicles), procedents de la biblioteca del doctor don Joseph Tutau, mort recentment a Figueres, hont residia, y que per generosa voluntat de la seva viuda han ingressat en la del ATENEU, a fi de que puguin ésser consultades ab profit pels devots de la ciencia mèdica. El bell exemple de dita senyora farà més amable encara, als antichs ateneístes, el recort del que fou llur assíduu y distingit company doctor Tutau, y serà vist ab gratitut y simpatía per tots els socis.

L'altre donatiu es una deixa del insigne patrici y estimadíssim amich En Frederich Rahola, qui, veyent propera la mort, distribuí'ls llibres de la seva biblioteca entre diverses entitats barcelonines a les quals ell estava associat. Nostre ATENEU fou el

preferit. Centenars d'obres ens acaben d'ésser entregades: llegat inestimable compost d'elements literaris, sociològichs, d'història, de jurisprudència, d'economia, d'estadística, que havien sigut nodriment espiritual d'aquell home de tan clara intel·ligència y de cor tan generós. Actualment s'estàn registrant aquestes obres, y en els vinents números del BUTLLETÍ apareixeràn continuades en llista. Si En Rahola no fos ja en tants sentits acreeador a l'afecció y al respecte de tots, ho seria a bastament dins del ATENEU per aquest acte de lliberalitat, realisat humilment y sens estridencies en prò de les institucions culturals barcelonines. Davant les vanitats estèrils dels que, fins moralment, tenen tan poch per dar, el treballador incansable que's digué Frederich Rahola apareix, mort y tot, com element de vida preadíssim.

*

CONFERENCIES Y LECTURES

El 9 d'octubre l'escriptor y poeta colombià don Zoilo Cuéllar donà una conferència en nostra sala d'actes desenrotllant el tema: *La Poesía y su origen en Colombia*. La distingida concurrència que hi assistí escoltà ab interès el treball del senyor Cuéllar. Aquest posà terme a la vetllada llegint algunes poesies seves que foren molt aplaudides.

Interessantíssima resultà la conferència que Mme. Andrée Bruguière de Gorgot donà'l 29 de novembre sobre *La Neutralité Poétique et l'Autonomie Intellectuelle de Catalogne*. Lo sugestiu del tema, la reputació literaria de l'autora, que ab el llibre *Ampurias* s'era revelada poetessa de ben remarcable personalitat, y la seva gentilesa al venir de França ab l'únich objecte de demostrar ses simpaties envers el moviment cultural de Catalunya, alhora que son agrahiment per les alabances que a dit llibre havia dedicat la premsa barcelonina, feyen augurar per a aquesta conferència un èxit segur. Emperò una plujada verament torrencial y una temperatura extremadament desapacible retragueren gran part de la concurrència. Es de doldre que aquells elements ab l'ajuda dels quals la senyora Bruguière de Gorgot degué sens dubte comptar al emprendre son viatge a Barcelona, no fossin prop d'ella en tot moment, a pesar de les inclemencies atmosfèriques. L'ATENEU mostrà sa consideració tant per dits elements com per la conferenciata, al cedir a aquesta sa càtedra ben gustosament. La notabilíssima dissertació de la senyora Bruguière de Gorgot fou justament celebrada pels que tingueren la satisfacció d'assistirhi.

Altra conferència tingué lloch el 30 del mateix novembre, a càrrech de don Joan Paulís y versant sobre'l tema: *El voto para las mujeres*. Aquesta vegada'l temps fou esplèndit, la concurrència nombrosa, y'l conferenciant escoltà moltes felicitacions.

El literat francès M. Jules Romains dissertà'l 13 de decembre sobre *Le Sentiment Poétique de la Vie*, ab tanta originalitat de conceptes y ab paraula tan insinuant, que entre ell y l'auditori, compost de lo més granat de nostra joventut intel·lectual, la com-

penetració esdevingué perfecta. M. Romain se revelà poeta d'exquisida sensibilitat, y pensador extraordinariament subtil. Fou aplaudidíssim.

M. Paul-Louis Robert, conegut panegirista de Berlioz, visità nostre ATENEU el 8 de janer y n'ocupà la tribuna, tractant de *L'œuvre musicale de Hector Berlioz: religieuse, symphonique et dramatique*. Era aquesta una de tantes conferencies que venia donant M. Robert en sos viatges de propaganda per Madrid, Saragoça, Barcelona, y altres ciutats del migdia de França, reivindicant eloqüentment l'obra del insigne autor de *Les Troyens* y recullint adhesions y donatius per a la fundació d'un Museu-Berlioz.

El 22 de janer, davant d'un auditori molt nombrós, don Eugeni Giral d'Arquer explanà'l tema *L'única solució verdadera del problema obrer*, ab abundós acopi d'observacions pràctiques en lo referent a institucions socials y a vivendes per a les classes proletaries, essent molt aplaudit.

El 15 de febrer l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» celebrà en la sala d'actes del ATENEU la cerimonia d'entrega de premis als concursants y autors dels treballs presentats al «II Concurs Premi República Argentina», oferts a la millor colecció de Jochs d'infants. Davant d'una concorrencia distingida que omplia'l local de gom a gom, y en la que hi abundaven les representacions oficials y les de cultes entitats, parlaren el senyor Carreras Artau, president del jurat, senyor Pujol, secretari, senyor Barnils, senyor Serra y Pagès, senyoreta Noguer, senyor Campmany y senyor Folguera y Duràn. Aquest clogué l'acte com president de la «Protectora», ab un notable discurs que fou molt aplaudit, com ho havien sigut els oradors anteriors, y els autors que's presentaren a recullir les distincions obtingudes.

El abastecimiento municipal de aguas en la ciudad de Nueva York fou el tema de la importantíssima conferencia, ilustrada ab projeccions, que don Joseph Maria de Lasarte donà'l 15 de març, demostrant la íntima relació existent entre la cultura dels pobles y la lluyta que sostenen contra les malalties evitables y contra tot element nociu a la salut. L'aygua es principal element de vida y sanitat, y els municipis yankis li concedeixen preferent atenció. Així avuy Nova York n'utilisa 2.737.600 metres cúbichs, o sia uns 450 litres diaris per habitant, a més dels 909.000 metres cúbichs que's deixen de reserva per esser aygua de pitjor qualitat. Parlà dels grandiosos aqüeductes y dipòsits en construcció que costaràn 177.000.000 de dòllars. Un sol d'aquests dipòsits té una superfície de 33 kilòmetres quadrats, y una capacitat de més de 500.000.000 de metres cúbichs. Parlà també dels diferents tipus de conducció, entre ells el túnel a pressió per sota'l riu Hudson, a més de 300 metres sota'l nivell del mar; explicà'ls sistemes d'aireació, clarificació y esterilisació de l'aygua; s'ocupà dels laboratoris y dels 13.000 anàlisis físichs, químichs, bacteriològichs y microscòpichs que anyalment s'hi efectuen, donant per resultat que tot habitant de Nova York pot, a tota hora, beure un got d'aygua ab la seguretat de que la trobarà neta de gèrmens de malaltia. Com exemple de l'eficacia d'aquest abundant y acurat assortiment d'aygues, pot afirmarse que Nova York se troba quasi lliure del tifus, car no's registren més que 3 defuncions per 100.000 habitants.

Acabà abominant dels pobles que no's preocupen de materia sanitaria. Sanejar un poble, digué, es ferlo lliure, y la major desgracia que li pot cabre es esser regit per ignorants o malvats. Va rebre'l senyor Lasarte entusiastes felicitacions per sa admirable dissertació.

El reverent don Martí Camprubí, Pbre., tractà'l dia 21 de la *Sindicació obligatoria* per a patrons y per a obrers, dihent que convé d'una part no contagiarse d'un malaltic sentimentalisme obrerista, y d'altra no incórrer en el perill d'adulació al capitalisme. Combaté'l projecte del govern que vol la sindicació lliure y no obligatoria, alegant que la sindicació ha d'esser, actualment, com una coacció tutelar del Estat sobre les col·lectivitats per a salvar el bé públich, armonisant els interessos individual y corporatiu. Presentà les bases per a la sindicació, glosantles una per una, y explicà'l funcionament dels comités paritaris, comissions mixtes y Parlament del Treball. Fou molt aplaudit.

El dia 23 ocupà la càtedra del ATENEU don Pau Maria Turull, exposant varies *Consideracions sobre Educació Cívica y Societat de Nacions*. Fixantse en l'estat de pessimisme, efecte de la desilusió quasi universal que ha deixat la guerra, advocà per un moviment de renovació ètica y estètica del individu, així en sa vida interior com en la de relació. Combaté'l «conservadurisme», la incomprensió, la peresa, la covardia ciutadana, enfront de les quals s'imposa la formació del *gentil-home* català. Analisà'ls fets històrichs que han influhit en la espiritualitat catalana y senyalà'ls medis que, a son entendre, han de redimir Catalunya. Comparà'l sentit rítmich de l'arquitectura helènica clàssica, y el ritme místich de la sardana, ab les lamentables fantasies de certs arquitectes, y ab les vulgaritats d'estil de certs escriptors, que's diuen catalans y moderns. Glosà'l concepte de la Societat de Nacions, per a concloure que, en el camp espiritual de Catalunya, cal imprimirhi una nova modalitat harmonisant l'esperit autonomista ab el sentiment de solidaritat internacional. Tot això, exposat ab bells matisos de concepte y de paraula, valgué al senyor Turull cordials enhorabones del auditori.

Sobre *Los autores inéditos y el «Teatro Certamen»* dissertà'l dia 24'l senyor don Darío Manzanedo, explicant els antecedents y la finalitat d'aqueixa institució, de la qual es director, y posant de relleu el calvari que han de seguir els autors novells y desconeguts per arribar a franquejar la barrera que'ls hi oposen els empressaris, atents sols al negoci y al favoritisme, y rebels a estrenar tota obra que no sia d'autor ja conegut. Després de llegir algunes de les bases del «Teatre Certamen» que ha de dar acollida als autors inèdits, digué'l senyor Manzanedo que aqueixa institució compta ja ab un local per a donar funcions, y exhortà als autors y al públich a secundar sos lloables fins.

*

La suspensió durant prop de dos mesos de tota mena de treball, y per tant la paral·lació de les imprentes, impedint l'aparició de revistes y de llibres nous, impossibilità moltes adquisicions de Biblioteca durant els mesos de decembre, janer y febrer, y

alhora ocasionà una tal pertorbació en el confeccionament del nostre BUTLLETÍ, que'l número 20, corresponent al trimestre octubre-decembre de 1919, no pogué ésser compost abans del març del any actual.

No és costum d'aquesta Redacció, ni de la Sècretaria del ATENEU, deixar endarrerida la feyna. Tenint, com teníem, gayrebé completa la secció de registre de llibres y demás treballs del n.º 21, comprensiu del trimestre janer-març de 1920, fou acordat que'ls dos últims números del BUTLLETÍ apareguessin conjuntament en un sol quadern, abarçant tot un semestre.

Y així ho fem, desitjant no haver de reincidir en lo successiu.

Durant els últims temps la vida corporativa del ATENEU BARCELONÈS no ha sigut, no ha pogut ésser *brillant*. Calien veraders esforços per a poder viure *al dia*; augmentaven els gastos, mes no'ls ingressos; les necessitats creixien ensemps que'l preu de tots els materials; la quota dels socis era poch quantiosa; les subvencions, com sempre, *nules*. Hi ha centres culturals, a Espanya, que *culturalment* viuen endarrerits a pesar d'ésser subvencionats. Al ATENEU BARCELONÈS semblava que se l'obligués a ésser el pol oposat. Calia que fes miracles. Y la Junta Directiva, més que de fer patent son zel implantant ostensibles millores o bé organisant actes y ceremonies brillants, devia aplicar aquest zel, y sovint ses activitats totes, al ordre administratiu, sortejant obstacles, tocant tots els ressorts que tingués a son alcanç. Vindrà dia que s'heurà esment de les gestions realisades, de la feyna ingrata que s'ha fet, y que no ha pogut ni degut trascendir al exterior.

Y, entre tant, apareixien, en algun periòdich de Barcelona y de Madrid, certs articlets plens d'animositat, l'objecte dels quals no era altre que mermar el prestigi de la Junta Directiva del ATENEU, uns cops acusantla de no complir les seves atribucions, y altres d'excedirse en elles. Tot això estampant per cada veritat dues inexactituts, tergiversant els fets, falsejantlos, comentantlos capciosament, atribuhint als elements de govern d'aquesta Casa tantost un criteri mesquí, tantost unes disposicions arbitraries y despòtiques.

La Junta Directiva, que no deu explicacions a ningú més que als socis, no's cregué obligada a contestar, y mólt menys en lo que afecta al Reglament interior del ATENEU, car la interpretació y l'aplicació d'aquest són facultatives de la Junta, y a ella y als Presidents de Secció incumbeixen sols les modificacions en tant regeixin els actuals Estatuts. La Junta, donchs, que, tot y proposarse modificar el Reglament, era més que tolerant ab els que l'infringien, no's prestà a fer el jòch dels que volien menarla per camí que no fos el seu, y, segura de son dret, cregué també estarho de la confiança dels socis. Avuy se complau en donar a aquests algunes explicacions sobre determinats fets, en els quals la seva gestió fou desnaturalisada per certs comentadors que espontania y gratuïtament eixiren, y que semblaven trobarse en llur element enmig la pertorbació social que Barcelona travessava.

Els fets són els següents:

Feya ja moltes setmanes que a Barcelona tot element de producció estava paralisat. Anch que sols fos en el concepte utilitari, l'ATENEU havia de dòdresen forçament. La lluyta entre'l capital y'l treball semblava una lluyta a mort, creixia l'estat d'anarquia social, y'ls atentats personals, succehintse sense treva, eren vergonya de la ciutat y dels governs que no'ls reprimien ni evitaven. Llavors va rebre la Junta una comunicació del Foment del Treball Nacional, convocant les entitats *econòmiques, socials y culturals* a una reunió, y pregant que no hi manqués la representació del ATENEU.

Aquesta fou designada, assistí a la reunió, y transmeté a la Junta l'acort pres, el qual no era altre qu'enviar delegats a Madrid a protestar, davant dels alts poders del Estat, de la indefensió en que's trobava Barcelona. En aquest concepte de pura ciutadania la Junta, sempre dins de ses atribucions, confirmà la delegació feta, y així pot demostrarse ab la copia que obra a Secretaria en el llibre corresponent.

El retorn a Barcelona dels delegats coincidí ab certes declaracions del governador civil d'aquesta provincia acusant als polítichs de Madrid de tractar la qüestió social catalana sense coneixement de causa. Les entitats econòmiques felicitaren al governador per aytals declaracions, y, enterada la Junta del ATENEU de que la felicitació era també sotscrita per nostra entitat, acordá'l dia 30 de janer fer constar en acta que no hi havia inconvenient en adherirse a les declaracions del governador en quant significaven amor a Catalunya y constituhién una protesta contra aquells polítichs de Madrid que parlen del estat de Barcelona sense conèixer la qüestió.

Convocada nova reunió de la Directiva pel 7 de febrer, el President exposà ab amplitut la gestió del delegat del ATENEU en aquest afer, manifestant que'l governador no sols havia rebut la felicitació de dites corporacions en el sentit expressat, sinó també per haver dit que no reconeixia beligerancia a una certa entitat sindicalista coaccionadora de la voluntat y'l dret individual, la qual, per altra part, no estava constituïda legalment. La Junta entengué llavors, y acordà fer constar en acta, que l'ATENEU, entitat legalment constituïda, no s'havia apartat de la seva missió ciutadana al conduhirse així, y qu'era evident mala fè la sola suposança d'haverse pronunciat en contra o en prò del sindicalisme o de les idees sindicalistes, tan respectables com altres puguin esserho; per tot lo qual, vista l'altesa de mires ab que havia procedit el séu representant, aprobava la seva gestió.

Així les coses, el President afegí que l'actuació de varies de les entitats econòmiques y socials pretenia anar més lluny; que li era pervinguda noticia de que dites entitats preparaven la publicació d'un manifest al poble català; que havia estat requerit per a que l'ATENEU el sotscrigués ab elles, y que se n'havia abtingut reclamant una minuta previa del tal document a fi de somèrel a la Junta, veure son alcanç, y determinar si era o no procedent que l'ATENEU s'hi adherís, y si la Junta comptava ab facultats per a ferho.

La Junta, després d'examinar la minuta, feu constar en acta lo següent:

«En els moments actuals, y en el cas de que's tracta, vista la insistencia de les corporacions econòmiques que han inspirat el manifest, y a pesar dels lligítims drets qu'en ell se vindiquen, l'ATENEU ha de mantenirse deslligat d'agenes inicia-

tives, ja que no es qüestió d'orientar intel·lectualment, ni de senzilles adhesions o protestes que són un deure de ciutadania, sinó d'exhortar a una acció social ab derivacions polítiques que no's precisen. Per ara y tant, donchs, l'ATENEU se manté en son caràcter d'entitat cultural autònoma; y s'acorda respondre als requeriments que li han estat fets, manifestant que: havent examinat la Junta Directiva'l document de referencia, y tenint en compte'l caràcter estrictament cultural d'aquesta corporació, no considera oportú sotscriure'l, sense que això impliqui disconformitat ab els nobles y patriòtics fins que l'inspiren.»

El tal manifest, que fou anunciat aquells dies per la premsa diària y que semblava hagués de tenir gran ressonancia, no s'arribà a publicar. Hi ha indicis de que l'actitut prudent del ATENEU fou imitada per alguna altra entitat també cultural, o, més propiament, científica. Si certs enemichs del ATENEU l'acusen d'haver estat la causa de que no's publicués, la Junta no ho estranyarà gens, segura com està de que, en cas contrari, l'acusarien d'haverse extralimitat.

Això es lo que la Junta's creu obligada a posar en coneixement dels socis, per a deixar les coses en el veritable lloch, en vista del procedir de certs elements que han pretès bescantar l'ATENEU per mòvils qu'ells se sabràn, y que no es missió de la Junta posar de manifest.

LA JUNTA DIRECTIVA

